

BADALONA CREMA EL MAL!

Patrimoni Immaterial de Badalona

Treball Final de Grau.
Grau en Història de l'Art

Facultat de Lletres
Tutora: Assumpta Roig
Data: Juny 2017

Maria del Mar Corominas Moreno

Agraïments

En primer lloc voldria agrair a la meva tutora Assumpta Roig per guiar-me i aconsellar-me durant la realització d'aquest treball. A la regidora Laia Sabater per acollir-me i respondre tan amablement totes les meves preguntes i dubtes. A l'Arxiu Històric de Badalona, concretament a l'arxivera Montse Carreras, per assessorar-me en la cerca de documents. A la Colla de Geganters de Badalona i sobretot a Albert Abellán, secretari de la colla, per haver-me respost tots els meus dubtes. A la família i amics per animar-me i donar-me suport en tot aquest procés. I finalment a totes les colles i tots els badalonins que fan possible les Festes de Maig continuïn vives a la ciutat.

Índex

Presentació del treball i metodologia.....	- 3 -
El patrimoni immaterial. Què és?	- 5 -
Protecció del patrimoni immaterial	- 8 -
La ciutat de Badalona	- 14 -
El patrimoni immaterial badaloní.....	- 17 -
La protecció del patrimoni immaterial a Badalona	- 27 -
Conclusions	- 31 -
Bibliografia i webgrafia.....	- 32 -
Annex 1. Entrevista Regidora Laia Sabater.....	- 35 -
Annex 2. Entrevista a la Colla de Geganters de Badalona	- 38 -
Annex 3. Recull de programes de les festes.....	- 41 -
Annex 4. Cartell Dimonis	- 61 -
Annex 5. Versos satírics de l'Acte Sacramental.....	- 62 -

Presentació del treball i metodologia

L'origen de l'idea d'aquest treball va sorgir per un cúmul de casualitats. El que va començant sent una teoria esbojarrada durant un sopar amb amics, va acabar prenent forma entre les classes de l'assignatura optativa d'en Xavier Antich (Promoció i recepció) i la de l'Assumpta Roig (Usos del Patrimoni).

Un amic, membre de la Faràndula Colomenca, em va proposar fer aquest treball sobre l'Àliga de Santa Coloma de Farners que feia poc que l'havien coronat. En el moment, no li vaig donar gaire importància però a mesura que avançaven les classes i anàvem aprofundint en la matèria em vaig adonar que no seria tan mala idea fer-lo sobre algun element de la cultura tradicional popular catalana.

Aquesta idea va anar agafant forma: a classe amb en Xavier Antich parlàvem sobre que no cal un objecte per a que existeixi obre d'art i de la importància que tenen els espectadors a l'hora de donar-li sentit. Per altra banda, a les classes de l'Assumpta Roig parlàvem sobre la funció social del patrimoni cultural i una tipologia de patrimoni que tot just començava a agafar volada, el patrimoni immaterial.

A més, va donar la casualitat que es va anunciar la catalogació de les Falles de València com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat per la UNESCO. Això em va fer pensar que l'any anterior també s'havien catalogat de la mateixa manera les Festes del foc del solstici d'estiu dels Pirineus. La importància del foc en aquestes celebracions em va fer recordar en una de les festes més esperades de la meva infància, les Festes de Maig i l'espectacular Cremada del Dimoni.

Així doncs, unint el meu nou interès pel patrimoni cultural immaterial, les tradicions vinculades amb el foc i els records de la meva infantesa a Badalona, vaig decidir, parlant amb l'Assumpta Roig que ha estat la tutora d'aquest treball, realitzar el Treball Final de Grau sobre el patrimoni immaterial de les Festes de Maig.

Un cop decidit el tema, em tocava posar-me en marxa. Primer de tot necessitava conèixer amb més profunditat què era el patrimoni immaterial i quina legislació hi havia en l'actualitat. Amb aquesta voluntat em vaig llegir "*El Patrimonio Inmaterial*"¹ de Querol i González. Posteriorment vaig aprofundir més en aquest àmbit consultant les diferents lleis i convencions citades en aquest llibre.

Un cop situada en el marc del patrimoni immaterial calia començar la recerca sobre el patrimoni immaterial badaloní de les Festes de Maig. Amb la primera visita a l'Arxiu Històric de Badalona, em vaig adonar que era un tema massa important com per treballar-lo i exposar-lo en aquest tipus de treball, ja que són moltes les tradicions i celebracions que es duen a terme en les Festes. D'aquesta manera, vaig decidir acotar el treball en la Nit de Sant Anastasi, amb el punt culminant de la Cremada del Dimoni juntament amb tots els actes festius que la precedeixen i la doten de sentit. Per fer-ho, les següents visites a l'Arxiu i les biblioteques municipals les vaig focalitzar en l'obtenció d'informació sobre la Nit de Sant Anastasi.

Així doncs, aquest treball està format per dos grans blocs: un primer d'introducció al patrimoni immaterial i la seva protecció de forma general, i un segon bloc centrat en el patrimoni immaterial de Badalona, en concret de la Nit de Sant Anastasi dins les Festes de Maig.

¹ González, S. i Querol, M.A. (2014). *El Patrimonio Inmaterial*. Madrid: Los Libros de la Catarata

El patrimoni immaterial. Què és?

El concepte de patrimoni immaterial és molt nou, no es comença a utilitzar fins al darrer segle XXI. Tot i això el seu significat ens ha acompanyat des dels inicis de la societat, ja que fa referència a totes aquelles tradicions i costums de tot tipus que han anat passant de generació en generació des dels inicis de la societat i formen part de la seva cultura. Així doncs es tracta d'aquelles tradicions intangibles que formen part de la societat, tan manifestacions culturals, idiomes, feses, música, cerimònies, rituals, oficis, maneres de fer i de socialitzar, jocs, alimentació, etc., que es van repetint al llarg del temps i tenen una funció dins la societat, amb el seu entorn i la seva història, proporcionant-los un sentiment d'identitat.²

Es podria dir que el patrimoni immaterial és el que hi ha darrera del patrimoni cultural material, és allò que li dóna sentit i li ha permès perdurar fins als nostres temps. Un clar exemple n'és el so de les campanes. Les campanes en si formen part del patrimoni cultural material, mentre que la manera en què han estat fetes i el significat del so per a la població és el patrimoni immaterial.

Certament es tracta de tradicions intangibles, lligades o no a patrimoni tangible, que formen part i determinen diferents maneres de viure de diferents societats, que han anat evolucionant amb elles sense caure en els actuals processos de globalització o capitalisme. Cal destacar, sobretot, que es tracta d'un patrimoni completament viu plenament lligat a la societat que el desenvolupa i que per tant està en canvi constant. A més la seva propietat rau en la societat que el du a terme, el valora i se'l sent seu, ja sigui col·lectivament o individualment.

Es tracta, doncs, d'un patrimoni plenament interioritzat tan en els individus com en la societat on es desenvolupa i compartit amb tota la comunitat a partir de les múltiples experiències que s'han anat repetint al llarg de la seva història, generant així un estil de vida propi. A més està lligat a la vida quotidiana i la història de la societat, de tal manera que la seva manifestació

² González, S. I Querol, M.A. (2014). El Patrimonio Inmaterial. Madrid: Los Libros de la Catarata

suposa una confirmació i revalorització d'allò que es fa i reforça el sentiment d'unitat col·lectiva.³ Es transmet i recrea de generació en generació des de la infantesa, assegurant d'aquesta manera la seva continuïtat en el temps i que continuï viu dins la societat però mantenint una certa estructura i pautes. És un patrimoni ritualitzat, és a dir que està organitzat per uns patrons ordenats que li atorguen una continuïtat semblant al llarg del temps.

És la societat en la que es desenvolupa qui juga un paper més important en la seva protecció, sense ella no seria possible ni tindria sentit la seva continuïtat. Evidentment també es pot, i s'hauria, de protegir des de l'exterior sempre tenint en compte l'opinió i l'experiència dels seus protagonistes. Són ells qui el mantenen viu i la revitalitzen en cada acció, tractant-se així d'un patrimoni que crea vivències col·lectives i individuals.

El patrimoni immaterial tan es pot viure de forma individual, de forma col·lectiva o de les dues formes al mateix temps, ja que crea en cada individu un sentiment diferenciat i únic en ell mateix com un sentiment col·lectiu. A més es pot arribar a experimentar amb tots els sentits i amb totes les parts del cos.

Aquest tipus de manifestacions culturals es duen a terme durant una època o dies concrets, la seva realització fora d'aquests períodes la podrien desvirtuar i fer-li perdre el sentit. No es tracta, doncs, d'una data aleatòria sinó que es sol emmarcar dins del calendari judeocristià o estacional. També tenen un lloc concret de desenvolupament. I de la mateixa manera que no es pot realitzar en unes dates que no són les seves tampoc es pot copiar fora del seu àmbit habitual. D'aquesta manera perdria el seu significat simbòlic i els seus valors dins la societat, es podria convertir en un simple espectacle lluny de les seves funcions com a patrimoni immaterial. I és que aquestes manifestacions estan molt interioritzades en la vida quotidiana de la societat en que formen part.

³ Arévalo, J.M. (2010). El patrimonio como representación col·lectiva: La intangibilidad de los bienes culturales. *Gazeta de Antropología*, 26 (1), article 19. Recuperat de http://www.ugr.es/~pwlac/G26_19Javier_Marcos_Arevalo.html

No obstant, també existeix una dimensió material del patrimoni immaterial. És a dir, un suport material necessari, i que també cal conservar, per poder realitzar la manifestació cultural.

Tot i que cada cop es posa més en valor el patrimoni immaterial, no deixa de ser un patrimoni en perill constant degut, justament, a la seva immaterialitat. Depèn molt de la societat on es troba i les influències exteriors que rep constantment. L'única manera que tenim de protegir aquest tipus de patrimoni és a partir del seu estudi i documentació per tal de conèixer la seva evolució i canvis al llarg del temps. Cal recordar que es tracte d'un patrimoni viu i que per tant està en constant evolució, la seva protecció no pot esdevenir un impediment per aquesta evolució ja que posaria en perill la seva continuïtat en la societat que el desenvolupa.⁴

⁴ Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2015). Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial. Secretaría General Técnica, Subdirección General de Documentos y Publicaciones

Protecció del patrimoni immaterial

Tot i que la primera voluntat i responsabilitat de protecció del patrimoni immaterial rau en la pròpia societat que valora, estima, vol i se sent orgullosa de les seves tradicions i costums, existeixen diferents normatives, convencions i consells per part de les administracions públiques que el protegeixen.

El primer cop que apareix un cert interès pel patrimoni Immaterial i la seva protecció és en una convenció per la protecció del patrimoni cultural durant la Conferència General de la UNESCO del 1989 en la qual s'elabora la *“Recomanació sobre la Salvaguarda de la Cultura Tradicional i Popular”*. Recomanant així sensibilitzar a la població sobre la importància que té la cultura popular a l'hora de conformar una identitat col·lectiva. També proposava engegar programes d'identificació, conservació dels registres i arxius, i iniciar estudis de protecció i difusió de les tradicions. La recomanació, però, no va prosperar degut a la manca d'un marc normatiu.

Entre els anys 1997 – 1998 es va aprovar a la UNESCO la proclamació de *“Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat”* i la creació d'un marc normatiu per poder-se desenvolupar. D'aquesta manera es consolida el concepte de patrimoni immaterial i queda al descobert la necessitat de seguir treballant en aquesta direcció. Actualment hi ha més de quatre-cents⁵ elements declarats com a tals. L'any 2002 la III Taula Rodona de Ministres de cultura va recolzar la *“Declaració d'Istanbul sobre el Patrimoni Immaterial”* en el que es declarava que el patrimoni immaterial, com a base de la identitat cultural de les societats i creador d'un sentiment de pertinença en elles, s'havia de protegir i transmetre pels seus principals protagonistes.

Finalment l'any 2003 durant la Conferència General de la UNESCO es va aprovar la *“Convenció per la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial”*⁶ i l'Estat Espanyol s'hi va adherir 3 anys més tard, al 2006. De la convenció cal destacar la incorporació dels idiomes com a via de

⁵ UNESCO. Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices. Recuperat de <https://ich.unesco.org/en/lists>

⁶ UNESCOCAT – Centre UNESCO de Catalunya (2010). *Convenció per la Salvaguarda les Patrimoni Immaterial*. Cerdanyola del Vallès: Montflorit Edicions i Assessorament, sl.

comunicació i transmissió de patrimoni i la consideració del patrimoni immaterial com un patrimoni viu amb un alt risc de desaparició.

L'objectiu de la Convenció és la creació de mesures que garanteixin en tots els seus aspectes la visibilitat del patrimoni immaterial identificant, investigant, preservant, protegint, promovent, valoritzant, transmetent i revitalitzant aquestes manifestacions culturals. D'aquesta manera cal elaborar inventaris actualitzats regularment, fomentar estudis científics i tècnics, enfortir l'educació en aquest àmbit, crear òrgans de gestió competents i mesures que garanteixin l'accés al patrimoni immaterial a tota la societat. Divideix, també, el patrimoni immaterial en tradicions i expressions orals, arts de l'espectacle, usos socials, rituals i actes festius, coneixements i usos relacionats amb la naturalesa i l'univers, i per últim, tècniques artesanals.

Pel que fa a l'Estat Espanyol la primera menció al patrimoni immaterial la trobem a la *Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español*, el títol VI està dedicat al patrimoni etnogràfic i d'aquesta manera inclou en la Llei "*els coneixements o activitats que són o han estat expressió rellevant de la cultura tradicional del poble espanyol en els seus aspectes materials, socials o espirituals*"⁷.

L'any 2015 les Cortes Generales de l'Estat Espanyol van aprovar la *Ley 10/2015, de 26 de mayo, para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial* que pretén regular l'acció sobre la protecció d'aquest patrimoni per part dels diferents poders públics dins dels seus àmbits de competència. La Llei entén com a patrimoni immaterial els "*usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que les comunitats, els grups i en alguns casos els individus, reconeixen com part integrant del seu patrimoni cultural*"⁸

S'estableixen els principis generals del patrimoni immaterial, la protecció dels béns materials que tenen associats, com ha de ser la seva transmissió, difusió i promoció, les mesures educatives, d'informació i sensibilització, la garantia d'accés públic i la comunicació entre les

⁷ Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español, BOE 155 § - (1975)

⁸ Ley 10/2015, de 26 de mayo, para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial, BOE126 § 1 (2015)

diferents administracions públiques. El patrimoni immaterial protegit es declararà com a *Manifestación Representativa del Patrimonio Cultural Inmaterial* per real decret. També s'haurà d'elaborar un inventari (*Inventario General de Patrimonio Cultural Inmaterial*) en el qual s'hauran d'identificar i descriure els béns de la forma més completa possible.

En aquesta Llei el Gobierno es compromet, també, a crear el *Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial* per tal de crear un programa coordinat per suplir les necessitats d'aquest patrimoni. Ha de servir per facilitar la informació entre els diferents agents que conformen el patrimoni immaterial, concretar les metodologies i criteris més adequats i alertar sobre les possibles amenaces que el posen en perill, tan en l'actualitat com en el futur.

Finalment el *Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial* es va aprovar al mateix any 2015 amb l'objectiu d'establir els conceptes, metodologies, criteris i programació d'actuacions per tal de salvaguardar el patrimoni immaterial espanyol, posant en valor el protagonisme de les comunitats, grups o individus que els conformen.⁹ S'identifiquen els principals riscos amb els que s'enfronta, ja siguin interns o externs, com la massificació del turisme cultural, les polítiques proteccionistes que eviten que continuï viu i evolucionant de la seva forma normal, excés de globalització que fan perdre el sentit original o l'apropiació per part de determinats sectors, la seva modificació degut a agents externs, dificultats a la seva continuació i, per tant també, a la seva transmissió, i una manca de coordinació entre l'administració pública i els responsables del patrimoni immaterial en concret.

El Pla proposa l'elaboració de projectes per la identificació, difusió i promoció del patrimoni immaterial així com també sensibilitzar la població i les institucions cap al respecte del patrimoni immaterial. Per fer-ho estableix l'elaboració d'inventaris com a punt de partida per estudiar el patrimoni immaterial, catàlegs on hi constarà una segona selecció de béns identificats, amb les seves característiques pròpies, les percepcions dels protagonistes, el seu diagnòstic i les accions plantejades, estudis específics i plans especials o plans directores.

⁹ Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2015). *Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial*. Secretaría General Técnica, Subdirección General de Documentos y Publicaciones

El primer text legal de Catalunya que fa referència al patrimoni immaterial és *el Decret 413/1983, de 30 de setembre, pel qual es regula la qualificació d'interès nacional de determinades manifestacions cultural¹⁰*, creant el terme de Festa Tradicional d'Interès Nacional. Considera Festa Tradicional d'Interès Nacional totes aquelles manifestacions culturals que formen part d'una representació concreta, amb continuïtat al llarg del temps i que es duguin a terme en una data i lloc concret. Així doncs, aquest decret només contempla el patrimoni immaterial de caire festiu i ritual, una part de l'ampli concepte que engloba el patrimoni immaterial.

L'objecte d'aquest decret és la protecció d'aquestes festes a partir de la qualificació de Festa Tradicional d'Interès Nacional. Un cop reben aquesta qualificació les persones encarregades d'aquesta festa poden rebre subvencions per sufragar les despeses ocasionades pel seu desenvolupament però al mateix temps han de respectar el text i el muntatge original evitant les alteracions. D'aquesta manera qualsevol modificació s'ha de fer arribar al Departament de Cultura de la Generalitat.

En aquell mateix any també es crea el *Centre de Documentació i Recerca de la Cultura Tradicional i Popular* per tal de promoure la recerca i l'estudi de la cultura tradicional i popular degut a l'interès creixent en aquest tema. Tot i que el text no ho especifica, el centre tractarà el patrimoni immaterial de forma més general.

Vint anys més tard es va aprovar la *Llei 2/1993, de 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural¹¹* derogant el decret anterior. Defineix el concepte de cultura popular i tradicional com un conjunt de manifestacions de memòria i vida col·lectiva, ja siguin materials o immaterials, i inclou: festes, costums, música, instruments, balls, representacions, tradicions festives, creacions literàries, tècniques i oficis, etc. Sent la societat civil la creadora, organitzadora i transmissora de la cultura, impulsant-la a ser considerada un element participatiu i enriquidor per a la societat. I és que la cultura tradicional

¹⁰ Decret 413/1983, de 30 de setembre, pel qual es regula la qualificació d'interès nacional de determinades manifestacions cultural, DOGC 373 (1983)

¹¹ Llei 2/1993, de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural, DOGC 1719 (1993)

i popular configuren una identitat pròpia amb una pluralitat de formes d'expressió i una voluntat de continuïtat cap al futur.

Aquesta llei dicta que les administracions públiques de Catalunya han de fomentar i conservar les manifestacions de la cultura popular i tradicional, vetllar pel seu manteniment, documentació i difusió. Per dur-ho a terme cal formar responsables de gestió cultural, impulsar activitats culturals diverses. D'aquesta manera insta a incloure als currículums escolars el coneixement de la cultura tradicional de Catalunya i la pròpia de cada població amb la contribució de museus, arxius, biblioteques i universitats pel seu estudi, conservació i difusió. També garantir una projecció exterior a través del turisme i els mitjans de comunicació públics.

El punt més interessant d'aquesta llei és l'article 6.2 Festes d'interès nacional, en el qual declara vetllar per la seva protecció i promoció però de tal manera que aquesta protecció no afecti al seu desenvolupament o evolució natural. Com hem vist anteriorment, el patrimoni immaterial és viu i són les persones participants qui el mantenen viu, és per això que necessita d'evolució per continuar existint amb la importància que ha tingut dins la societat fins avui en dia.

En el mateix any es va aprovar la *Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català*¹² que engloba tant patrimoni moble, immoble, immaterial i manifestacions de la cultura tradicional i popular. Considerant-los “*un dels testimonis fonamentals de la trajectòria històrica i d'identitat d'una col·lectivitat nacional (...) que cal transmetre en les millors condicions a les generacions futures.*”

Finalment l'any 2006 s'aprova el *Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya*¹³ en el que amplia els articles 1.3 i 2.2 de la *Llei 2/1993, de 5 de març de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural* així mateix com el *catàleg patrimonial de les festes populars de Catalunya*. En aquest Decret es declaren les

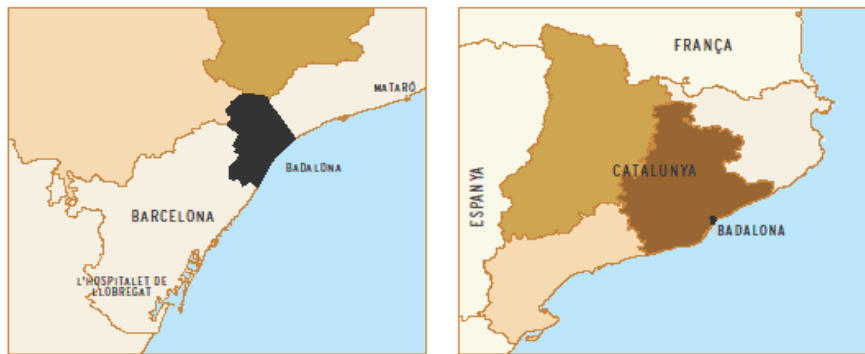
¹² Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, DOGC 1807 (1993)

¹³ Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, DOGC 4743 (2006)

diferents categories en que es classificaran els elements festius inscrits en el catàleg, que són: festa popular d'interès cultural, festa tradicional d'interès nacional, element festiu tradicional d'interès nacional, festa patrimonial, element festiu patrimonial d'interès nacional. La Generalitat exerceix la seva protecció a través de Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana que ha de fomentar l'elaboració d'un pla de salvaguarda per part de les persones responsables de l'organització de la festa, vetllar per tal que es mantinguin els valors, divulgar i promoure els elements declarats i, si cal, aconsellar als responsables de l'organització de les festes com mantenir els seus valors. Els Ajuntaments per la seva part, dins dels seus pressupostos, han de garantir la continuïtat de les festes i/o elements declarats.

La ciutat de Badalona

La ciutat de Badalona està situada a la comarca del Barcelonès i delimitada al sud-oest pel riu Besòs, al nord per la serralada de Marina i al sud-est pel mar Mediterrani. Es troba envoltada de les poblacions de Sant Adrià del Besòs al sud oest, Santa Coloma de Gramenet a l'oest, Moncada i Reixac també a l'oest, Sant Fost de Campsentelles al nord, Tiana i Montgat al nord est.¹⁴ El seu terme municipal ocupa 21,2 km²¹⁵ de terreny irregular, per les diverses rieres, dividit en 34 barris agrupats en 6 districtes.¹⁶ La població actual és de 215.634 habitants (2016) amb una densitat de 10.181 hab./km²¹⁷, inferior a la mitjana de la comarca.

Localització de Badalona. Imatge: Ajuntament de Badalona

El topònim de Badalona prové de l'iber *Baitolo*, nom amb el qual anomenaven la població els ibers o del llatí *Baetulo*, pels romans. Tot i que s'han trobat restes neolítiques al terme municipal, Badalona es considera una ciutat d'origen romà. Es tractava d'una ciutat de nova planta situada entre les rieres de Canyet i de Matamoros. La primera referència escrita sobre la ciutat la trobem a l'obra de Chorographia de l'hispanò Pomponi Mela l'any 43-44 d.C. i a Naturalis Historia de Plini del s. I d.C.

¹⁴Ajuntament de Badalona, Benvinguts a Badalona. Recuperat de http://badalona.cat/portaWeb/badalona.portal?_nfpb=true&_pageLabel=contingut_estatic&dCollectionID=1101#wlp_contingut_estatic

¹⁵ Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. Recuperat de <https://www.idescat.cat/emex/?id=080155&lang=es#h2000000000000000>

¹⁶ Ajuntament de Badalona, Barris, districtes i codis postals. Recuperat de http://badalona.cat/portaWeb/?_nfpb=true&_pageLabel=barris_codis#wlp_barris_codis

¹⁷ Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. op. cit.

Fins a l'arribada de la industrialització a la zona al segle XIX, l'economia badalonina estava basada en l'agricultura i la ramaderia amb un important pes de la pesca. La industrialització va arribar amb la implementació del tren de vapor que unia les ciutats de Barcelona i Mataró passant per Badalona. La indústria tèxtil i química va tenir una gran importància, fent evolucionar la indústria badalonina cap a un lloc elevat en la producció d'alcohols i aiguardents, cuirs i xarols, cristall i vidre, materials de la construcció i elèctric, pintures, gas. Aquest ambient econòmicament pròsper a la ciutat va atraure immigració d'arreu de l'Estat Espanyol, produint un augment de la demografia. La nova població es va situar en els barris del nord de la ciutat, més apartats del centre, i en barris de nova construcció. La construcció de l'autopista dels anys 60 va dividir físicament i socialment la ciutat, creant, en diverses ocasions malestar en els veïns i fomentant encara més les diferències socials i culturals.

El sector dels serveis va anar guanyant pes al llarg dels anys, però no fa ser fins al 1980 amb l'anunci de de Olimpíades de Barcelona i la conseqüent transformació de la ciutat amb la construcció de noves infraestructures que es va acabar de desenvolupar plenament. D'aquesta manera van anar creixent diferents nuclis comercials per diferents punts de la ciutat.¹⁸

Són diversos els elements que formen part del patrimoni cultural de Badalona. El patrimoni arquitectònic més emblemàtic són segurament les restes romanes com la Casa dels Dofins, els jardins de Quint Licini o les termes romanes, que actualment formen part del Museu de Badalona. També cal destacar el monestir de Sant Jeroni de la Murtra, un monestir gòtic del s. XV o la fàbrica del conegut licor Anís del Mono. Arreu de la ciutat podem trobar, també, diferents escultures, com la dedicada a Roca i Pi o el monument a Badalona de Brossa entre d'altres.

Per altra banda, dins del patrimoni cultural de Badalona també trobem el que anomenem patrimoni immaterial, descrit anteriorment, i que és objecte d'aquest treball. Hi trobem tant com algunes expressions pròpies del badalonins (micaco, badiu, tornemi, etc.) com les

¹⁸Enciclopèdia.cat, Gran Enciclopèdia Catalana. Badalona. Recuperat de <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0006584.xml>

celebracions arrelades a aquesta societat (Processó del Silenci, Magna Celebratio, Festa del Badiu, Sardinada a Baixa Mar, Festa de les *migas*, Festa del Mar, Festa de la Verema a Canyet, entre d'altres). També ho són les festes majors de la ciutat, el 15 d'agost Santa Maria, patrona de la ciutat, anomenada Festa Major d'Agost i el 11 de maig Sant Anastasi, co-patró de la ciutat, anomenada Festes de Maig.

L'apartat següent està dedicat en els diferents actes que es desenvolupen el dia de Sant Anastasi dins les Festes de Maig, que actualment es desenvolupen durant tot el mes de maig. Parlaré del seu origen, evolució i la implicació de la ciutat en aquesta celebració.

El patrimoni immaterial badaloní

Com he dit anteriorment són nombrosos els elements que formen part del patrimoni immaterial badaloní. És per aquesta raó que he triat l'element més emblemàtic i més arrelat entre els badalonins: les Festes de Maig. Aquestes festes estan formades per un gran nombre d'actes i activitats repartides per tot la ciutat durant tot el mes de maig, sent la Cremada del Dimoni la més important i la que més públic acull. Així doncs, a continuació, m'agradaria explicar els diferents actes que es duen a terme el dia 11 de maig abans de la cremada i que la doten de sentit.

Les Festes de Maig, però, no van començar a prendre importància fins a la implantació de les vacances obligatòries que es produïen, majoritàriament, al mes d'agost (Festa Major de Santa Maria) i deixaven la ciutat buida dels seus habitants durant la seva Festa Major. Així doncs es van anar desenvolupant les celebracions que es duïen a terme per Sant Anastasi fins arribar a l'actualitat.

En primer lloc cal conèixer qui és Sant Anastasi i perquè ha esdevingut co-patró de la ciutat. Tal i com recullen Amades¹⁹ i Rosàs²⁰ Sant Anastasi era un militar romà cristià de la ciutat de Lleida molt ben valorat i amb molta influència entre els seus companys, propiciant així que també es convertís al cristianisme. En aquell moment l'emperador Dioclesià perseguia el cristianisme, després d'una baralla amb un soldat pagà Anastasi i els seus companys van ser delatats. D'aquesta manera van ser empresonats i traslladats a diferents presons per tal de fer-los renegar de les seves creences fins arribar a Badalona. En aquesta ciutat van ser empresonats a la presó del carrer Fluvià i finalment martiritzats i sepultats en aquest mateix carrer fent cantonada amb l'actual carretera de la Conreria. En el lloc del seu enterrament va brotar un ametller que feia ametlles molt dolces i de color sang. Segles més tard l'arbre va ser arrencat per intentar trobar, en va, les restes del Sant. Aquestes van aparèixer

¹⁹ Amades, J. (2001). *El costumari català: El curs de l'any*. (3a ed.). Barcelona: Salvat Editores, S.A.

²⁰ Rosàs, J. (1980). Sant Anastasi. *Carrer dels arbres*, 11, 11-14.

miraculosament anys més tard i actualment es troben enterrades a l'altar dedicat al Sant de l'església de Santa Maria.

La primera referència escrita²¹ sobre Sant Anastasi no apareix fins al s. XV en "*Llibre de feyts d'armes de Catalunya*" de Bernat Boades, rector de Blanes. Tot i això, diferents escrits d'aquesta època deixen en evidència la manca de confirmació en les dades, tan en la forma de martiri com en les dates. D'altra banda no és fins al s. XVII que es troben referències sobre la devoció d'aquest Sant a la Parròquia de Santa Maria, quan s'inicia la construcció d'un altar dedicat al Sant.

El patronat de Sant Anastasi va ser promogut des de la confraria dedicada a aquest Sant. El dia del patró en uns inicis era el dia 9 de maig i posteriorment, entre els anys 1785-1795, es va traslladar al dia 11 de maig per "conveniències de culte". En aquest dia es celebraven actes religiosos, repicada de campanes, misses i processons acompanyades pels gegants, i els veïns guarnien els carrers. Es van anar incorporant, amb el pas dels anys, actes de caire més popular, com focs artificials, jocs i balls lluïts, fins arribar a l'actualitat en que els actes religiosos han quedat en un segon pla. Aquestes celebracions han anat creixent de tal manera que es celebren durant tot el mes de maig.

Durant la Guerra Civil es va cremar l'església de Santa Maria on es trobava l'altar de dedicat al Sant i el culte va passar a la clandestinitat, aturant d'aquesta manera qualsevol celebració. Es va reprendre amb la instauració del règim franquista el mateix any 1939, on els actes religiosos tenien un pes important.²²

Avui en dia, la celebració més important de Sant Anastasi és la Cremada del Dimoni, que es du a terme a la nit anterior (la nit del dia 10). Es tracta d'una festivitat d'origen incert en que es crema la figura d'un dimoni. La primera referència que tenim sobre la Cremada la trobem en els escrits del baró de Maldà, Rafael d'Amat i Cortada, "*Calaix de Sastre*" de l'any 1795, on esmenta que, a més de descriure diferents activitats que es feien durant el dia, la nit abans de

²¹ Cuyàs, J.M. (1979). *Història de Badalona: Volum V, segles XV, XVI, XVII*. Badalona: Arts Gràfiques DURAN

²² Mayné, J. (2015). *La cremada del dimoni a Badalona*. (p.25-27) Badalona: Museu de Badalona

Sant Anastasi “sent los mariners y pescadors gent de tabola y tunanteria, calaren foch a un figuron, arreplagantsi molta gent forastera del pobles de Tiana, Sant Andreu y de altres per anfabarse mirant la crema de tal figuron a la placeta de Pinós”²³.

La Cremada va ser re-introduïda per Cuyàs, l'historiador local, i la Confraria de Sant Anastasi l'any 1940 a partir del l'escrit del baró de Maldà, tot i que el baró no en torna a fer cap altre referència, afirmant que es tractava d'una tradició perduda des del 1808.²⁴ Es tractava, però, d'un moment de depressió després de la Guerra i necessitaven revitalitzar la celebració de Sant Anastasi i també la societat badalonina, d'aquesta manera van creure oportú dotar de caràcter llegendari a una nova tradició per tal que fos ràpidament arrelada i recolzada per la població.²⁵ Així doncs apareix per primer cop la Cremada del Dimoni en el programa de les festes l'any 1940.²⁶

Els primers anys la Cremada es va realitzar a l'encreuament dels actuals carrers del Temple i Via Augusta, popularment conegut com a “excavacions”. Els anys 1943 i 1945 es va cremar a la platja i durant els anys següents es va cremar a diferents llocs fins que al 1955 es va instaurar definitivament la platja com a lloc de la Cremada. Actualment és el lloc adient, ja que proporciona un ampli espai pels espectadors i unes mesures de seguretat òptimes degut a la separació que proporciona la via del tren entre els espectadors i el foc.

La figura del Dimoni ha anat evolucionant al llarg dels anys, tan en la forma de construcció com en la temàtica

Dimoni del 1940. Fotografia: Ajuntament de Badalona

²³ Cuyàs, J.M. (1979) Procés històric de la devoció de Sant Anastasi a Badalona: El baró de Maldà. *Revista de Badalona*. 19-20

²⁴ Mayné, J. (2015). *La cremada del dimoni a Badalona*. (p.27-30) Badalona: Museu de Badalona

²⁵ Mas, A. (2002). L'origen de la cremada: De festa religiosa a gran celebració popular. *El dimoni de Badalona*. Badalona: El Punt.

²⁶ Veure Annex 3.

que representa. Sobre els primers dimonis que es van construir i cremar en tenim poca informació, només conserven imatges dels de l'any 1940 i 1946, i segurament van ser dissenyats per Francesc de Paula i Giró i construïts per membres de la Confraria a les seves pròpies cases. A partir de l'any 1949 el dissenyador serà Miquel Xirgu Subirà i el construirà Domènec Giró, fill del primer dissenyador, fins que a l'any 1955 s'hi afegeix també Miquel Xirgu Rico.

El Dimoni es construïa de cartró i guix al voltant del que s'anomena un pal d'antena, fet que condicionava la seva alçada. L'any 1994 Tero Guzmán es va fer càrrec de la construcció i va introduir un nou sistema de construcció a partir d'un sistema polièdric de fusta que permetia que es cremes més ràpid i a més oferia la possibilitat de construir un dimoni més alt.

L'any 1999 es inicia el concurs "Crema'l tu!", convocat cada any per escollir el dissenyador. Es tracta d'un concurs obert a tots els ciutadans, tan de Badalona com de fora de la ciutat, que va néixer amb la voluntat d'apropar a la ciutadania l'oportunitat de formar part de forma més directa d'un dels elements més importants i destacats de les Festes de Maig.²⁷ El concurs cada cop ha anat guanyant més participació i en els últims dos anys s'ha democratitzat amb l'augment de membres del jurat i l'eliminació de l'última paraula per part de l'alcaldia.²⁸

El Dimoni sol simbolitzar la representació d'algun element negatiu que es vol eliminar de la societat, servint així de crítica social. En uns inicis solien ser temes religiosos, com els pecats i les males accions del dimoni. Amb el pas dels anys va anar evolucionant cap a temes de més actualitat.

Dimoni 2017. Fotografia: Maria del Mar Corominas

²⁷Ajuntament de Badalona (2017). Crema'l Tu! 19è Premi de Disseny del Dimoni de Badalona 2017 . Recuperat de http://badalona.cat/portaWeb/badalona.portal?_nfpb=true&_pageLabel=contingut_estatic&dCollectionID=2754#wlp_contingut_estatic

²⁸Veure Annex 1.

Els dimonis van ser els següents:²⁹

1946	Dimoni dins d'una caldera. Ha guanyat un metre d'alçada respecte els anys anteriors.
1949	Dimoni sobre un pedestal on hi ha representat els pecats capitals.
1950	Dimoni representat com el rei del món assegut sobre un tron amb la base de monedes. Està situat sobre un pedestal on hi ha representats diferents càstigs de l'infern.
1951	Dimoni a punt de morir ofegat, sobre un pedestal on hi ha representat els pecats. La figura va quedar afectada per les pluges i es va haver de refer algunes parts.
1952	Dimoni amb paraigües (fent referència a la pluja de l'any passat) sobre un pedestal amb dimonis que compren ànimes.
1953	Dimoni que ret homenatge a Stalin, mort recentment.
1954	Dimoni que vol fer veure que és sincer tot i que no ho és gent, està també sobre un pedestal amb ferotges rostres de dimonis.
1955	Dimoni pescador d'ànimes, està dins d'una olla amb un infant.
1956	Dimoni viatger amb serps a les maletes, porta el mal allà on va. En el pedestal hi ha representats els dimonis anteriors.
1957	Dimoni amb ales i forca. Va ser un any de pressupostos baixos per a la seva construcció.
1958	Dimoni astronauta, fa referència a la cursa de l'espai entre EEUU i la URSS.
1959	Dimoni governant als joves que fan bretolades.
1960	Dimoni dret. El pedestal perd menys importància i guanya alçada, arriba als 10m.
1961	Dimoni vençut pel cristianisme, es celebren 10 anys de les Santes Missions.
1962	Dimoni amb més volum i formes geomètriques.
1963	Dimoni enfilat a un coet, en el pedestal hi ha referències a la guerra freda.
1964	Dimoni cambrer que porta dues safates plenes de militars armats, en el pedestal hi ha representada gent passant una estona de diversió.
1965	Dimoni dels Beatles.
1966	Dimoni molt rígid amb expressió de mal humor.
1967	Dimoni assegut sobre una taula d'escacs jugant amb els peons de la fam, l'ambició i la guerra.
1968	Petits dimonis fent una rotllana sobre un gran pedestal.
1969	Dimoni hippy.
1970	Dimoni amb forma de ratapinyada alada, tot i que les ales no es van poder muntar degut al fort ben.
1980	Dimoni astronauta que ret homenatge als astronautes morts en l' <i>Apolo 15</i> .
1972	Dimoni sobre el drac de Sant Jordi.
1973	Aquest any el dimoni va ser encarregat a uns fallers de València, causant malestar entre els veïns.

²⁹ Veure Annex 4.

1974	Dimoni extraterrestre dret sobre una nau espacial.
1975	Dimoni amb la boca oberta plena de llaunes de petroli.
1976	Dimoni que sembla que balla. Disseny guanyador d'una nena d'onze anys del concurs "Dibujos del dimoni", més tard es van adonar que l'havia copiat d'una caixa de pijames.
1977	Dimoni blau amb quatre banyes. Disseny guanyador de la segona edició del concurs esmentat anteriorment, també va resultar copiat.
1978	Últim dimoni de la dictadura. De baix pressupost i de formes geomètriques.
1979	Dimoni verd assegut sobre les flames, per darrera li surten bitllets.
1980	Dimoni de la contaminació, en el pedestal hi ha representats els principals agents contaminadors.
1981	Dimoni cubista, commemoració del centenari de Picasso.
1982	Dimoni de la contaminació, disseny guanyador d'un concurs juvenil.
1983	Dimoni al·legoria del mal estat de la platja
1984	Dimoni del mar.
1985	Dimoni esquiator, fa referència a la gran nevada que hi va haver aquell any.
1986	Dos dimonis protegeixen les portes de l'infern, al capdamunt hi ha un altre dimoni més gros i de color fosc que reu la llengua.
1987	Dimoni olímpic, reclamava la subseu olímpica de Badalona
1988	Dimoni ajupit amb les cames obertes ensenyat la seva gran panxa, està assegut sobre un bèstia verda de quatre potes que sembla no poder aguantar el seu pes.
1989	Dimoni caçador.
1990	Dimoni ajupit que sembla que fa una reverència a la ciutat, tot i això al darrera te dues bèsties que recorden que les seves intencions no són bones.
1991	Dos dimonis fent ganyotes.
1992	Tres dimonis olímpics, un boxejador, un jugador de basquet i un fotògraf drets sobre un podi.
1993	Dimoni dedicat a Miró.
1994	Dimoni gegant de cames llargues i obertes amb un rostre poc amigable.
1995	Dimoni que se'n va de vacances.
1996	Dimoni del parxís
1997	Dimoni homenatge a Francesc de Paula i Giró, el primer ciutadà de Badalona.
1998	Castell de dimonis amb un gran dimoni al capdamunt.
1999	Primer dimoni del concurs "Crema'l tu!". Dimoni amb una gran capa.
2000	Dimoni enfilat sobre una serp que traspasa dues anelles tot dibuixant el número 2000.
2001	Diable cuiner amb baques boges.
2002	La primera dimonia de la història de la Cremada del Dimoni.
2003	Dimoni militar agafat a un gran explosiu.
2004	Dimoni a homenatge a Dalí.
2005	Dimoni homenatge a el Quixot, el pedestal és un llibre obert.
2006	Dimoni homenatge a Mozart.

2007	Dimoni dedicat al canvi climàtic, fa tanta calor que el dimoni s'ha hagut de treure tota la roba.
2008	Dimoni dret darrera d'un volcà, amb una canya beu del seu interior.
2009	Dimoni vestit amb una bota de vi dret sobre un porc estirat.
2010	Dimoni turista, recolza una càmera fotogràfica sobre una columna romana.
2011	Dimoni fumant un puro i amb vestit.
2012	Dimoni agenollat agafant amb les dues mans un llumí.
2013	Dimoni mariner.
2014	Dimoni vestit de solda romà.
2015	Dimoni amb forma de pastís d'aniversari per commemorar el 75è aniversari de la Cremada del Dimoni
2016	Dimonieta titella que trenca les cordes que la lliguen
2017	Dimoni en contra de la situació dels refugiats.

Dimoni dels anys 2002 i 2016. Fotografies: Ajuntament de Badalona

La Cremada del Dimoni per si sola no té cap altra sentit que el del mer espectacle si no tenim en compte tots els actes que es realitzen abans i que, per tant, la doten de sentit tot formant un ritual de lluita del bé, simbolitzat per Sant Anastasi, contra el mal, simbolitzat pel dimoni.

La Nit de Sant Anastasi - que recordo és el 10 de maig - s'inicia a la plaça de la Vila amb la trobada i presentació de les diferents colles de cultura tradicional catalana de la ciutat, tot fent una petita demostració de les seves actuacions. S'inicia amb els castellers de la Colla Micaco (des del 1998), que aixequen un pilar caminat de 4 que camina fins a la porta de la Casa de la Vila i des del balcó l'alcalde/alcaldeessa ajudat per altres membres del govern local agafen

Pilar caminat.
Fotografia: Maria del Mar Corominas

l'anxaneta i la pugen al balcó. A continuació hi ha el ball de bastons representat pels Típic Ball Bastoners de Canyet (des de 1927) seguit de les danses de l'esbart ballades per Esbart Sant Jordi de l'Orfeó Badaloní (des de 1951).

Tot seguit és el torn de les danses de la baldufa i els dragolins, uns dels dracs de Badalona Bèsties de Foc (des del 1983). Tot i que només presenten aquests dos dracs Badalona Bèsties de Foc estan formades per un total de 7 dracs: El més petit de tots, Drac Trempat, la Trempada, en Baldufa, els Dragolins (són tres), Drac Dom Fumera i Drac can Sofre. A més, altres associacions de Badalona tenen el seu propi drac, com el drac "Frau" de l'escola Jungfrau, el drac de l'escola Gitanjali, el drac "Flaix" de l'escola Artur Martorell, la Cuca de l'escola Lola Anglada i la Cuca de l'Ateneu popular de St. Roc. Són dracs que s'inspiren en els elements decoratius del edificis de la ciutat, com els picaportes de l'antic edifici de l'escola Artur Martorell, els que es troben a la Casa Pavillard o a la pastisseria Ventura.³⁰

Dragolins. Fotografia: Maria del Mar Corominas

Finalment els Geganters de Badalona (des de 1986) porten a terme el Ball de Cort, un ball que realitzen els gegants especialment per aquesta ocasió³¹. Quan acaba el ball l'Àliga entra a la plaça. Portada per els Geganters de Badalona, i realitzant el ball ritual. Tot seguit els castellers realitzen el castell final i s'inicia el Seguici de la Àliga que dona pas al Seguici Institucional fins

³⁰ Garcia, L. (2003) *Quaderns de Cultura Popular i Tradicional de Badalona: Dracs i Dragolins. Bestiari de Foc de Badalona*. Badalona: Centre de Cultura Popular i Tradicional Can Canyadó.

³¹ Veure Annex, entrevista Geganters de Badalona.

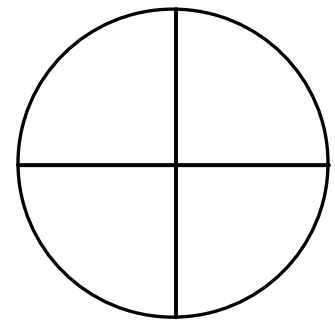
arribar a la Rambla. A la Rambla són rebuts pels Diables de Badalona (des de 1983), que han realitzat l'Acte Sacramental.

L'Acte Sacramental és un ball de diables parlat que escenifica la lluita de Sant Anastasi contra el L·lucifer, la diablessa, que porta la luxúria, i el seu exercit. El tret més característic són els versos³² que diuen els diables just abans de ser exterminats per Sant Anastasi, ja que es tracten d'uns versos de forta crítica sobre temes de l'actualitat tan local com general, a més a més dels versos tradicionals. Tot i la valenta lluita de Sant Anastasi sempre se li escapa el dimoni a últim moment i l'acaba capturant a la platja on finalment és cremat.

Acte sacramental, any 2011. Fotografies de Festes de Maig de Badalona. Extret de <https://www.flickr.com/photos/festes-maig/>

Abans de la Cremada del Dimoni s'apaguen tots els llums amb l'arribada l'Àliga a la Rambla que realitza el ball ritual sobre la tarima on s'ha fet l'acte sacramental. Es tracta d'un ball que defineix les formes d'un cercle i una creu simbolitzant així la unió de tots els habitants de la ciutat. Al acabar el ball tots els assistents encenen una bengala, que s'han repartit prèviament, el Dimoni diu les seves últimes paraules i comença a cremar juntament amb un espectacle de música i pirotècnia fins que desapareix completament.

Dibuix que forma el ball ritual de l'àliga

³² Veure Annex 5.

Un element comú en totes aquestes celebracions és el mocador que porten igual tots els badalonins. Es tracta d'un mocador solidari, elaborat amb criteris de Comerç Just i amb un acord amb Intermon Oxfam, que va aparèixer per primer cop l'any 1999 i va arrelar fortament a la ciutadania. Va néixer amb la voluntat de crear un sentiment d'unitat i com a element per exterioritzar la festa. Els primers anys es repartia gratuïtament, però finalment es va fer pagar un euro per mocador.

El mocador ha esdevingut un element cohesionador perquè en el primer moment que algú se'l posa envia un missatge a la resta de gent que ell/ella també forma part i viu el mateix que la resta. Encara que sigui d'anys anteriors, el mocador té el mateix significat d'unitat social. Tan és la seva importància en les Festes i en la societat que molts balcons s'adornen amb els mocadors d'anys anteriors. Enguany, per primer cop, ha estat el Consell d'Infants qui ha triat el color.

Mocador Festes de Maig any 2017. Fotografia: ajuntament de Badalona.

La protecció del patrimoni immaterial a Badalona

Com protegir el patrimoni immaterial és una de les grans qüestions que s'estan plantejant en els estudis sobre aquest tema. Com em pogut veure anteriorment, tan la Convenció per la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial de la UNESCO, el Pla Nacional de Salvaguarda del Patrimoni Immaterial de l'Estat Espanyol com les lleis aprovades pel Govern de la Generalitat recomanen per a la seva protecció l'estudi, tot iniciant-lo per inventaris i catàlegs.

Aquesta tipologia de patrimoni promou la integració de les persones amb algun tipus de discapacitat, s'habiliten zones per a persones amb mobilitat reduïda, i persones immigrants ja que tots es poden sentir identificats en alguns de les celebracions sentint-se així participants d'elles i membres del conjunt de la ciutadania. Al participar de forma activa en una celebració deixen d'importar el color de pell, l'origen de procedència, l'edat, el sexe o els problemes mentals i/o de mobilitat, es crea un sentiment únic compartit per tota la ciutadania que permet que tothom formi part d'allò que està vivint. Aquesta integració s'aconsegueix millor si està promogut des de l'Ajuntament, com és el cas de Badalona. Es duen a terme diferents activitats de difusió del patrimoni popular i festiu per a que així sigui.

Tot i això la ciutat de Badalona no disposa de cap tipus de protecció ni inventari de les seves tradicions i festes populars. Fa uns anys es va intentar posar en marxa un de protocol d'actuació i de continguts de la celebració però degut a la gran varietat d'opinions, molts cops contradictòries, sobre com havia de ser i actuar no va acabar funcionant.³³ Així doncs, tal i com reclamen des de Colla de Geganters de Badalona, seria bo tornar a posar en marxa aquest pla.

Per altre banda, consultades afirmen que la Cremada del Dimoni és una Festa d'Interès Turístic protegida per la Generalitat des de l'any 1991³⁴ ³⁵, tot i així no consta en el Registre de festes

³³ Veure Annex 1.

³⁴ Mayné, J. (2002). Pròleg de Joan Mayné. En Andreu Mas (ed.), *El dimoni de Badalona*. (p. 12 – 21). Badalona: El Punt

³⁵ Mayné, J. (2015). Ja n'hi ha prou!. En Joan Mayné i Amat (ed.), *La Cremada del Dimoni* (p. 111 – 118). Badalona: Museu de Badalona

i elements festius inscrits al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya³⁶. Però sí que està inclosa a l'Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya³⁷ com a element destacat de les Festes de Maig.

La protecció del patrimoni immaterial, en aquest cas les celebracions de la Nit de Sant Anastasi, no rau només en l'administració pública, és a dir l'Ajuntament o la Generalitat, sinó que també n'han de ser partícips les diferents colles que li donen forma, vida i sentit, i també la societat en que és acollida i viu. Fora bo que el paper de l'Ajuntament en la Nit de Sant Anastasi fos de lideratge, per aglutinar totes les colles i mirar de garantir la comunicació i l'organització entre elles per tal d'aconseguir sempre els millors resultats possibles.

En aquest sentit, ens els últims vuit anys s'ha format una Comissió de Festes per tal d'organitzar les Festes de Maig d'una manera més participativa i popular. Va néixer amb la voluntat de ser un òrgan oficial de la ciutat per treballar per la vetlla de les diferents festivitats de Badalona que es duen a terme durant tot l'any. Té l'objectiu de protegir els elements festius existents establint pautes i criteris clars per al seu desenvolupament. També aplicant millores i modificacions per tal d'aconseguir un major arrelament en la ciutadania i respondre a les noves demandes, com ara la transparència de les entitats i colles.

Per altra banda l'Ajuntament organitza diferents activitats de difusió d'aquest patrimoni dirigits a tota la ciutadania, però sobretot amb un gran interès per als més petits. Fet que prioritza que els infants coneixin, valorin i prenguin com a propi el patrimoni tradicional, popular i festiu de la ciutat. Així podem assegurar que les tradicions continuïn vives durant molts més anys. Aquesta és la millor protecció que li podem donar al patrimoni immaterial.

Des del mes anterior a les Festes de Maig es duen a terme unes activitats pedagògiques per a infants anomenades "Encen la metxa!" que tenen com a objectiu difondre i donar a conèixer els elements festius i populars de la ciutat. Es despleguen per totes les biblioteques i espais

³⁶ Generalitat de Catalunya (s.d.) Inscripcions al CPFC. Recuperat de <http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Cataleg/Inscripcions-al-CPFC>

³⁷ Generalitat de Catalunya (s.d.) Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya. Recuperat de <http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Cataleg/Inventari-del-Patrimoni-Festiu-de-Catalunya>

municipals per tal de poder arribar a un major nombre de públic. Són activitats de tot tipus, des de trobades amb les colles que realitzen una petita demostració i responen les preguntes dels més curiosos, a trobades per jugar al joc ideat especialment per difondre les Festes. Aquestes activitats han permès que les fetes i les colles que li donen vida siguin més conegudes, ja que els infants demanen als pares poder assistir a les festes que els han explicat. A més també ha ajudat a augmentar el nombre de membres de les colles, que alguns anys havien tingut problemes per tirar endavant les seves activitats degut al baix nombre de membres.

També hi ha, de fa més de divuit anys, un premi anomenat “El Dimoni a l’Escola” que pretén apropar la tradició de la Cremada del Dimoni als infants. Es tracta d’un premi atorgat al millor dimoni construït en grup o de forma individual per els infants. Un cop construït el seu propi dimoni, siguin guanyadors o no, aquets dimoniets es planten als peus del Dimoni gran i essent cremats tots junts la Nit de Sant Anastasi. D’aquesta manera els infants de Badalona participen de manera activa en aquesta celebració fent-se la seva. Com a anècdota, al deixar el xumet també es porta per cremar-lo amb la resta.

Dimonis fets pels diferents alumnes de les escoles de Badalona i associacions culturals. Fotografia: Maria del Mar Corominas

Dirigit a un públic més general hi ha l'exposició que es realitza cada any "Coneguem els forjadors de la Festa". Es tracta d'una exposició amb cinc apartats que pretén donar a conèixer la cultura popular i tradicional de la ciutat de les Festes de Maig: els diferents elements que participen del Seguici de la Ciutat, els actes que es duen a terme a la Nit de Sant Anastasi, els elements que participen en la Cercavila, les músiques, les colles i els jocs que participen a les Festes. A més en l'exposició es reparteix un còmic amb el mateix nom realitzat per Enric Giménez, alumne de l'escola d'art Pau Gargallo, i que exposa de forma molt gràfica els principals elements de les Festes de Maig.

Conclusions

Un cop finalitzat l'estudi de la Nit de Sant Anastasi dins les Festes de Maig, podem observar com es tracta d'una celebració amb molts actes i activitats relacionades però al mateix temps disperses. He trobat a faltar una cohesió entre els actes celebrats la Nit de Sant Anastasi i les activitats educatives i de difusió d'aquest patrimoni festiu.

Així doncs, és necessari elaborar un estudi per part de l'Ajuntament per identificar i posar en valor la Nit de Sant Anastasi, les Festes de Maig i totes les altres tradicions i celebracions tradicionals. Aquest seria el primer pas per tal d'incloure-les adequadament en el Registre de la Generalitat i proporcionar-li així la protecció que correspongui segons la seva importància dins la cultura tradicional i popular de Catalunya. A més, facilitar l'elaboració de nous estudis patrimonials sobre aquets bens.

Un dels factors que he trobat més interessants del patrimoni immaterial és la seva funció cohesionadora de la societat. Reforça els vincles de la comunitat creant un sentiment d'identitat i col·lectivitat. D'aquesta manera s'han utilitzat les Festes de Maig a Badalona. Degut a la divisió causada per l'Autopista, molts badalonins s'havien sentit apartats de les Festes, ja que la major part dels actes es duïen a terme en els barris del centre, i descohesionats de la resta de la població de la ciutat. Actualment, s'està intentant descentralitzar les Festes realitzant actes festius i activitats arreu de la ciutat, intentant especialitzar cada barri amb un acte diferent. D'aquesta manera es permetrà que tots els ciutadans de Badalona formin part de les Festes, per molt lluny i separats que estiguin físicament dels nuclis tradicionals de celebració, i que, a més, se sentin part de tota la ciutadania que formen.

Finalment, m'agradaria fer esment que la satisfacció per la realització d'aquest estudi ha estat enorme. M'ha permès aprofundir en temes nous, conèixer, descobrir i entendre més detalladament les tradicions de la meva ciutat natal i la seva importància dins de la societat badalonina.

Bibliografia i webgrafia

Ajuntament de Badalona (2017). Crema'l Tu! 19è Premi de Disseny del Dimoni de Badalona

2017 . Recuperat de

http://badalona.cat/portalWeb/badalona.portal?_nfpb=true&_pageLabel=contingut_estatic&dCollectionID=2754#wlp_contingut_estatic

Ajuntament de Badalona (s.d.) *Barris, districtes i codis postals*. Recuperat de

http://badalona.cat/portalWeb/?_nfpb=true&_pageLabel=barris_codis#wlp_barris_codis

Ajuntament de Badalona, *Benvinguts a Badalona*. Recuperat de

http://badalona.cat/portalWeb/badalona.portal?_nfpb=true&_pageLabel=contingut_estatic&dCollectionID=1101#wlp_contingut_estatic

Amades, J. (2001). *El costumari català: El curs de l'any*. (3a ed.). Barcelona: Salvat Editores, S.A.

Arévalo, J.M. (2010). El patrimonio como representación colectiva: La intangibilidad de los bienes culturales. *Gazeta de Antropología*., 26 (1), article 19. Recuperat de

http://www.ugr.es/~pwlac/G26_19Javier_Marcos_Arevalo.html

Badalona bitàcola (10 maig 2005). *L'Acte Sacramental dels Diables de Badalona*. Recuperat de

http://www2.udg.edu/biblioteca/Comcitardocuments/tabid/23146/language/ca-ES/Default.aspx#pagines_web

Cuyàs, J.M. (1979) Procés històric de la devoció de Sant Anastasi a Badalona: El baró de Maldà. *Revista de Badalona*. 19-20

Cuyàs, J.M. (1979). *Història de Badalona: Volum V, segles XV, XVI, XVII*. Badalona: Arts Gràfiques DURAN

Decret 389/2006, de 17 d'octubre, del patrimoni festiu de Catalunya, DOGC 4743 (2006)

Decret 413/1983, de 30 de setembre, pel qual es regula la qualificació d'interès nacional de determinades manifestacions cultural, DOGC 373 (1983)

Enciclopèdia.cat, Gran Enciclopèdia Catalana (s.d.). *Badalona*. Recuperat de <http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0006584.xml>

Garcia, L. (2003) *Quaderns de Cultura Popular i Tradicional de Badalona: Dracs i Dragolins. Bestiari de Foc de Badalona*. Badalona: Centre de Cultura Popular i Tradicional Can Canyadó.

Generalitat de Catalunya (s.d.) Inventari del Patrimoni Festiu de Catalunya. Recuperat de <http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Cataleg/Inventari-del-Patrimoni-Festiu-de-Catalunya>

Generalitat de Catalunya. Institut d'Estadística de Catalunya. Recuperat de <https://www.idescat.cat/emex/?id=080155&lang=es#h2000000000000000>

Generalitat de Catalunya (s.d.) Inscripcions al CPFC. Recuperat de <http://patrimonifestiu.cultura.gencat.cat/Cataleg/Inscripcions-al-CPFC>

González, S. I Querol, M.A. (2014). *El Patrimonio Inmaterial*. Madrid: Los Libros de la Catarata

Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico. (2005). *PH cuadernos: Patrimonio inmaterial y gestión de la diversidad*. Sevilla: Consejería de Cultura

Instituto Europeo del Mediterráneo (2010). *Patrimonio cultural inmaterial y memoria*. Girona: Icaria editorial, s.a.

Ley 10/2015, de 26 de mayo, para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial, BOE126 § 1 (2015)

Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español, BOE 155 § - (1975)

Llei 2/1993, de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural, DOGC 1719 (1993)

Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català, DOGC 1807 (1993)

Mayné, J. (2015). *La cremada del dimoni a Badalona*. Badalona: Museu de Badalona

Mas, A. (2002). *El dimoni de Badalona*. Badalona: El Punt

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (2015). *Plan Nacional de Salvaguarda del Patrimonio Cultural Inmaterial*. Secretaría General Técnica, Subdirección General de Documentos y Publicaciones

Patrimonio cultural de España: El Patrimonio Cultural a Debate. (0, 2009). Madrid: Secretaría General Técnica. Subdirección General de Publicaciones, Información y Documentación. Recuperat de <http://www1.navarchivo.com/es/el-patrimonio-inmaterial-debate>

Querol, M.A. (2010). *Manual de Gestión del Patrimonio Cultural*. Madrid: Ediciones Akal, S.A.

Rosàs, J. (1980). Sant Anastasi. *Carrer dels arbres*, 11, 11-14.

Sagués i Baixeras, R. (1983). Característiques del procés industrialitzador de Badalona. *Quaderns de Badalona: El moviment obrer a Badalona. Els inicis de la classe obrera a Badalona (1840 – 1931)*. 2, 4.

Tot Badalona (10 maig 2012). *Versots 2012 del Acte Sacrementa*. Recuperat de <https://www.facebook.com/tot.badalona/posts/440574605952762>

UNESCO. Browse the Lists of Intangible Cultural Heritage and the Register of good safeguarding practices. Recuperat de <https://ich.unesco.org/en/lists>

UNESCOCAT – Centre UNESCO de Catalunya (2010). *Convenció per la Salvaguarda les Patrimoni Immaterial*. Cerdanyola del Vallès: Montflorit Edicions i Assessorament, sl.

Villarroya, J., Arbras, M., Carreras, M., Casals, N., Comas, M., García, F., ... Sabater, J.M. (1999). *Història de Badalona. Col·lecció Monografies de badalonines num. 16*. Badalona: Museu de Badalona.

Annex 1. Entrevista Regidora Laia Sabater

Hi ha una integració de les persones amb discapacitat?

Sí, en el programa de les festes està senyalat tots els llocs que són accessibles, programa en Braille recuperat i disponible a totes les biblioteques, zones de “prioritat” per persones amb mobilitat reduïda.

I de les persones immigrades?

Sí, sobretot a tallers i activitats infantils sobre les festes que fan que després animin als pares a anar-hi, es fan a diferents districtes de la ciutat. Molts materials didàctics nous.

Quin és l'estat actual de la protecció del patrimoni immaterial a Badalona actualment?

No hi ha cap tipus de protecció local, ni inventaria ni res, només la intenció de fer. Fa un temps es va intentar realitzar un protocol d'actuació, com els que tenen altres poblacions, però no va acabar funcionant és degut a la varietat d'opinions sobre com havia de ser que en alguns casos eren contradictòries.

Estan incloses les Festes de Maig o algun element a la catalogació de la Generalitat?

No, però es podria fer.

Com creieu que se senten els Badalonins respecte les festes?

Els badalonins es senten molt seves les festes i sobretot la Cremada del dimoni, que és l'acte que més persones acull i més ressò té dins les festes. Un altre element que ha cohesionat molt la societat és el mocador, cada any s'esgoten les existències, i ha arrelat molt en la societat.

Creus que hi ha un sentiment de pertinença?

Sí, la gent se les sent molt seves i cada cop hi ha més participació en tots els sentits. A més des de fa poc hi ha una comissió organitzativa de les festes de maig formada per les diferents entitats i agrupacions i l'ajuntament. En un inici s'organitzaven de de l'ajuntament i amb la col·laboració d'algunes entitats, cosa que va contribuir a la creació de les festes alternatives per donar cabuda a les iniciatives de totes les altres entitats que també volien contribuir i col·laborar amb les festes.

Per part de tota la ciutadania o hi ha barris que al estar més apartats del centre no s'ho senten tan seu?

Hi ha una clara separació física degut a l'autopista, que divideix la ciutat en dos. S'estan duent a terme diferents activitats per tal que tot els barris o districtes de la ciutat formin part de les festes.

Creieu que l'Acte Sacramental queda en un segon pla?

Sí, queda una mica a l'ombra, com una cosa més de pas degut a la seva localització i per l'interès de la gent en veure la cremada, que és el que crida més la intenció.

S'ha proposat algun pla de difusió per l'Acte Sacramental?

Ara mateix no perquè tan la regidora com la tècnica provenen dels Diablers de Badalona, que són qui ho realitzen i si ho fomentessin més podria ser vist com un acte de favoritisme, Per això no volen promoure res en concret sinó les festes en general dinamitzant tots els sectors/espais de la ciutat "especialitzat" cada lloc amb una celebració/acte concret, d'aquesta manera tota la ciutat és protagonista de les festes.

Com evoluciona el concurs "Crema'l tu!"?

Cada cop hi ha més participació, estan molt contents de de l'ajuntament perquè a més també hi participa gent fora de Badalona. Fa un parell d'anys s'ha ampliat els membres del jurat, abans l'última paraula la tenia l'alcaldia, en aquest sentit s'ha democratitzat.

Quina evolució han seguit les Festes?

Les fetes estan tenint una evolució molt positiva, en un inici estaven molt repartides al llarg del mes de maig i s'han anat "comprimint" en els dies propers a Sant Anàstasi. La proposta de futur és dinamitzar tota la ciutat per tal que no hi hagi barris que se sentin apartats o no inclosos dins les festes i "especialitzar" cada zona amb un acte/actes diferent.

Evolució: democràcia ≠ dictadura

Annex 2. Entrevista a la Colla de Geganters de Badalona

Albert Abellán, secretari de la Colla de Geganters de Badalona

Realitzeu algun ball "especial" per les Festes de Maig? Quin? És únic per aquestes festes o es realitza també en altres ocasions?

La Colla de Geganters té un patrimoni de més de 34 coreografies/balls diferents que interpretem a les diverses sortides que fem. El dia del pregó de Festes realitzem La Coqueta, que també es balla en altres ocasions. La Nit de Sant Anastasi fem El Ball de Cort, que difícilment podrem veure en una altra ocasió. I al Faldilles en laire portem 12713 coreografies del repertori en un espectacle d'una hora de durada.

També fem al pregó i a la vigília de Sant Anastasi, just abans de la Cremada del Dimoni, el Ball de l'àliga, que també executem a dins de l'església de Santa Maria, durant l'ofertori de l'ofici de Festa Major.

Quin és el vostre paper durant les festes?

Som els portadors de les figures institucionals de la ciutat, tant gegants com de l'àliga, Ballem a la plaça de la Vila, obrim el Seguici institucional, i representem al poble de Badalona a l'Ofici de Festa Major.

Des de l'associació, us sentiu recolzats per els badalonins quan realitzeu els vostres actes? En quin aspecte?

Sí. Allà on actuem es congrega força quantitat de públic, majoritàriament infantil, a veure les nostres actuacions. Quan hem demanat col·laboració als ciutadans, normalment, hem tingut bona resposta.

Creieu que ajudeu a fomentar un sentiment de pertinença en tots els badalonins?

Si més no ens agradaria que així fos. Quan sortim fora de Badalona i som reconeguts per persones de la ciutat rebem força escalf per part d'ells.

Creieu que es tracta d'una festivitat amb futur? Per què?

La celebració de les festes pel patró de Badalona entronquen de fa molts i molts anys, amb més o menys solera i participació. De fet a partir dels anys 80 s'ha dinamitzat força la celebració i els actes centrals dels dies de Festa estan farcits d'activitats que tenen força èxit de participació per part de la ciutadania. Creiem que és un bon símptoma que a l'era de les xarxes socials, teles, futbols, altres divertiments, els actes de la Festa continuen plens de públic i el més important jovent.

Com valoreu el suport de l'ajuntament en la vostra associació durant les festes?

L'ajuntament facilita les coses per tal que puguem realitzar la nostra tasca, tot i així sempre seria bo que ens ajudés una mica més, ja no sols econòmicament sinó en facilitar infraestructures, etc...

El problema és que durant les festes els hi som necessaris, però durant la resta de l'any hem de perseguir-los.

Creieu que s'ha de millorar algun aspecte en la gestió/coordinació de les fetes?

Any rere any es fan valoracions de com han anat les festes i es proposen millores a fer per a l'any següent, que també seran valorades i canviades si s'escau. La Festa al carrer és un element viu i com a tal requereix d'un element d'anàlisi i millora constants.

Si les festes estiguessin protegides per la Generalitat seria beneficiós?

El que cal és que les entitats, l'ajuntament i els ciutadans les estimen, les respectin i vetllin per la seva celebració. La protecció de la Generalitat seria un factor més-

Protegiríeu d'alguna manera aquestes festes?

No estaria malament poder fer algun tipus de protocol de continguts de la celebració i que aquedés aprovat pel plenari de l'Ajuntament per tal de preservar els trets bàsics de possibles modes o censures.

Què suposa per a vosaltres formar part de les festes?

Un honor i bàsicament el 60% dels objectius que ens marquem per a la temporada.

Quines són les premisses bàsiques per entrar dins del vostre grup?

Normalment la gent demana per entrar i passa un temps seguint-nos i formant part de les nostres activitats fins que just abans de l'assemblea de socis se'ls demana si volen assolir el compromís de seguir amb la colla amb tots els seus ets i uts.

Considerem que el fet que aquest patrimoni sigui efímer és beneficià o perjudica? Perquè?

La Festa és un patrimoni immaterial que a perdurat en el temps, amb modificacions, però mantenint l'essència. Els gegants són Patrimoni material que requereix de manteniment, continguts i en el cas de Badalona amb una antiguitat de més de 160 anys. Els balls i les músiques són Patrimoni Immaterial i cal preservar-les, mantenir-les vives i documentar-les per tal que no es perdin. Tot plegat són motius perquè la nostra associació segueixi treballant, dia rere dia, per aquests elements tant importants.

Annex 3. Recull de programes de les festes

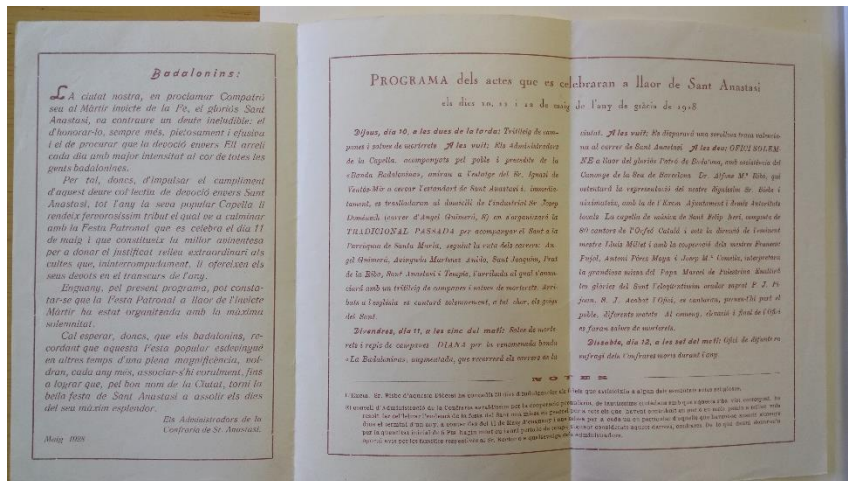
Les fotografies següents estan realitzades per l'autora del treball a l'Arxiu Històric de Badalona.

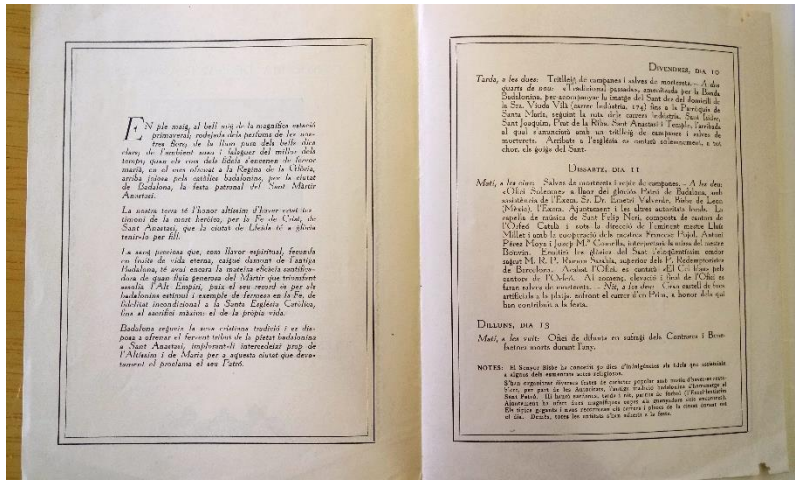
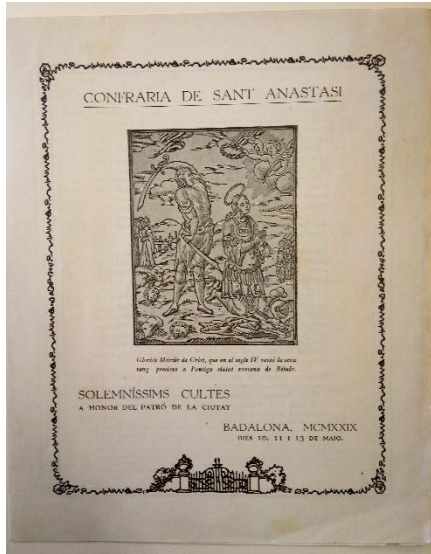

1915

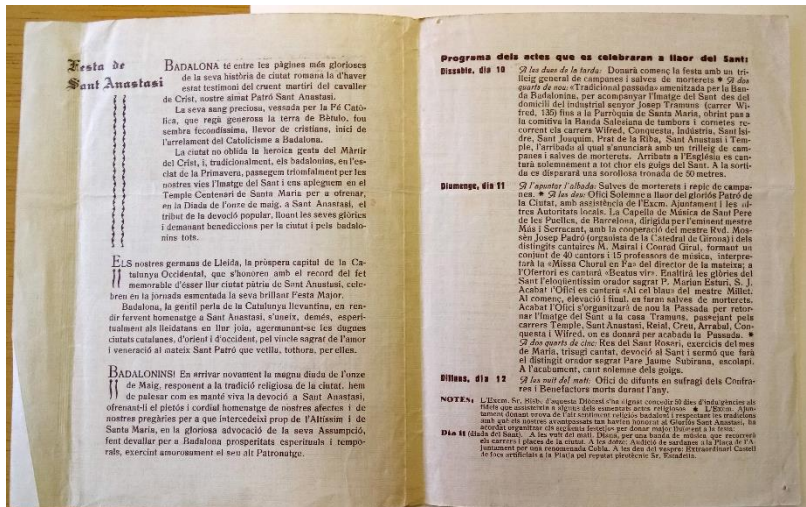

1928

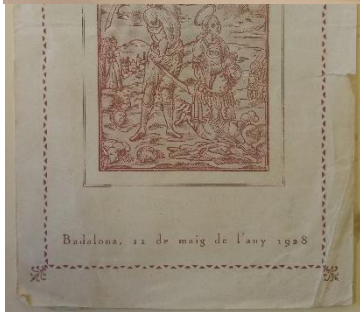

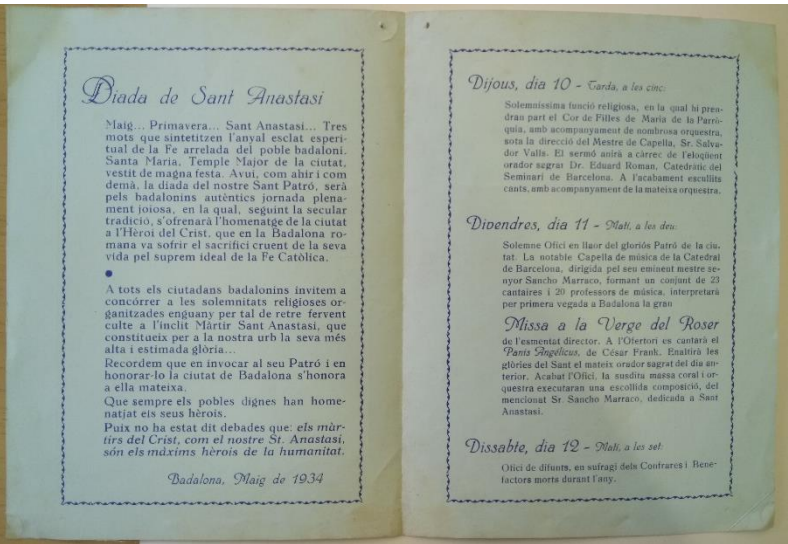
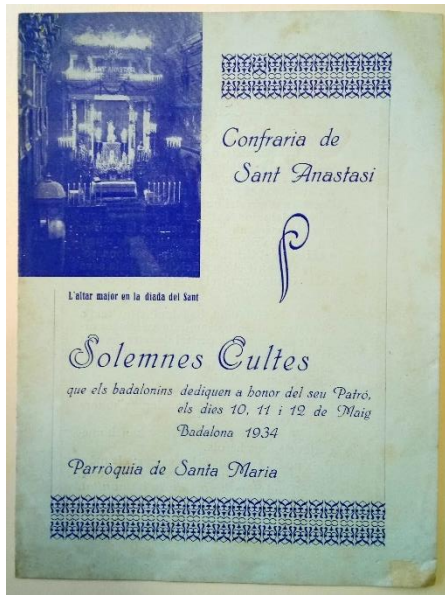

1929

1930

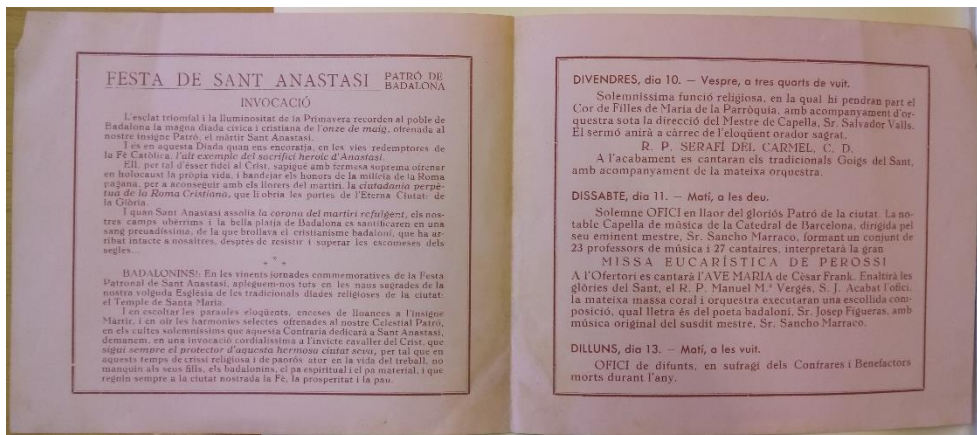

1934

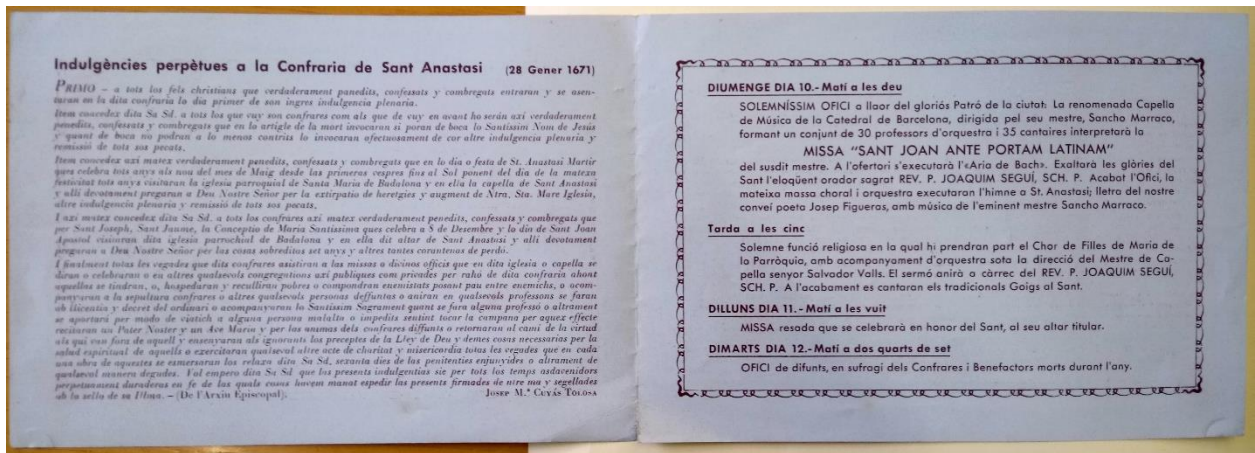

1935

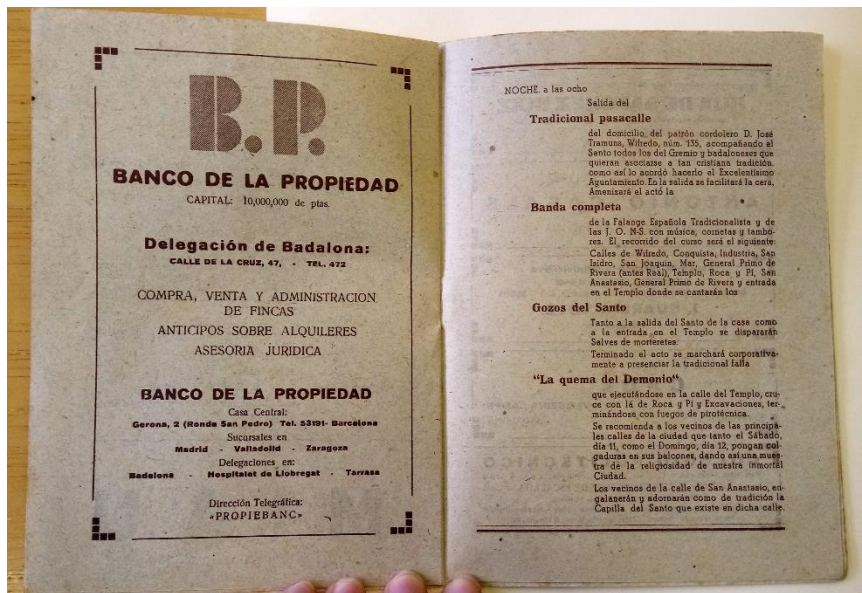
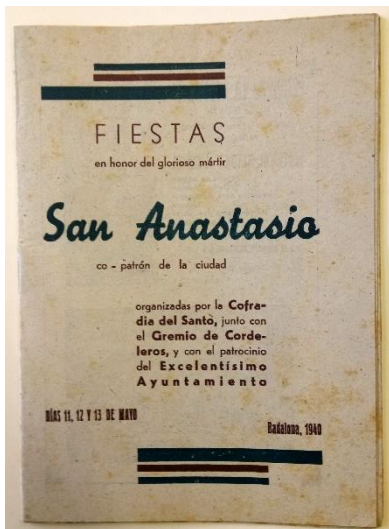

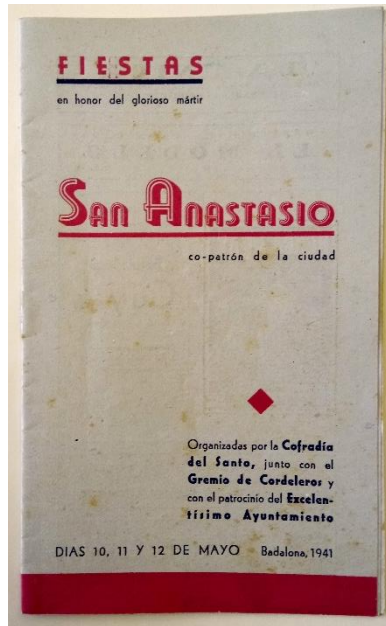

1936

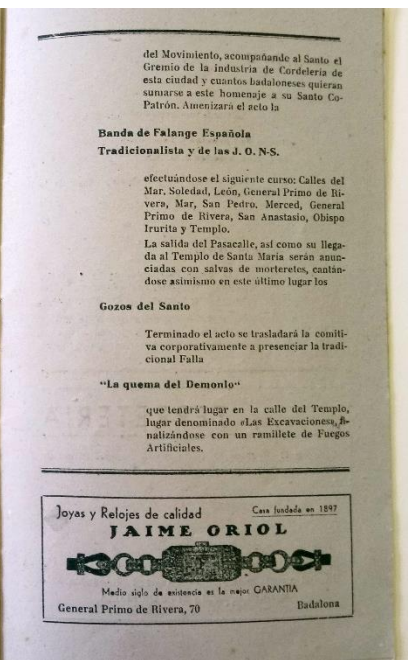

1940

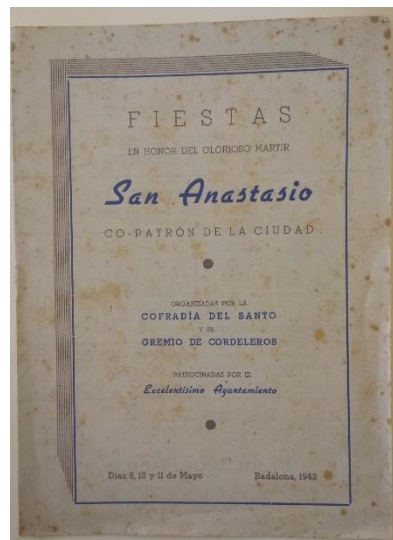

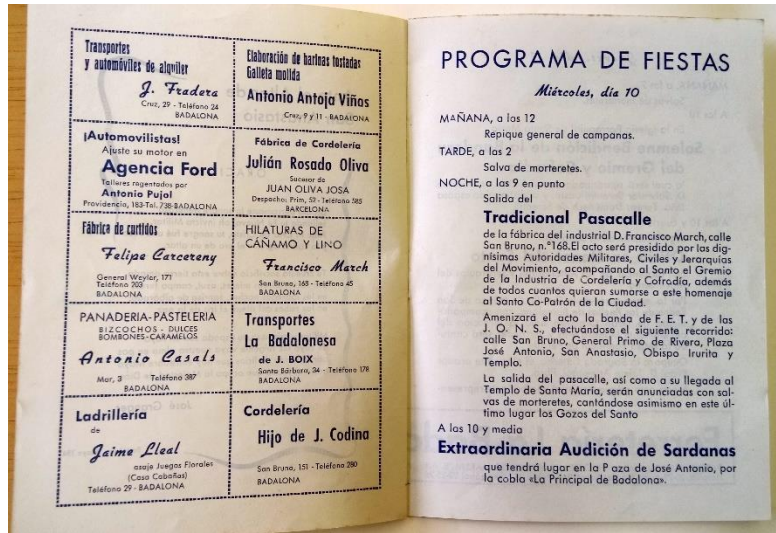
1941

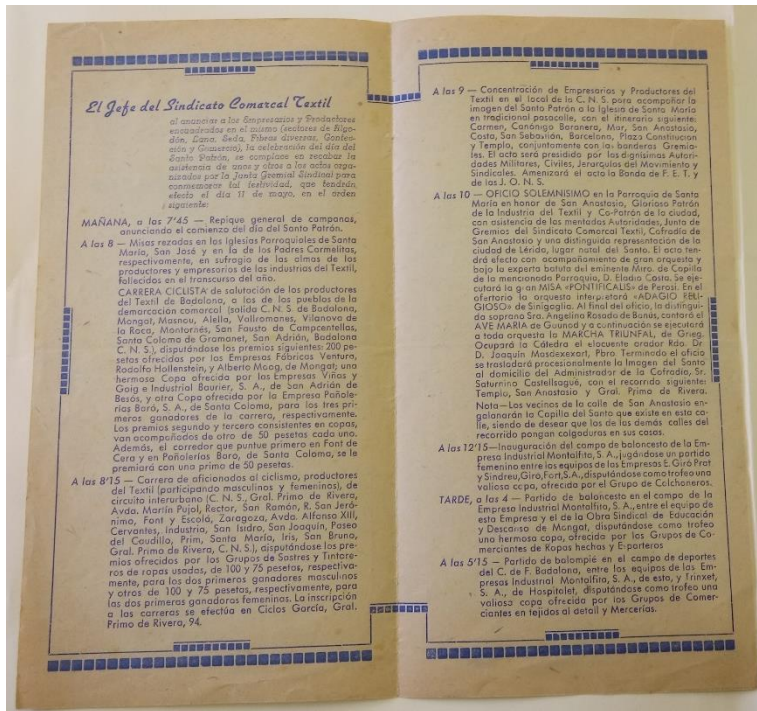
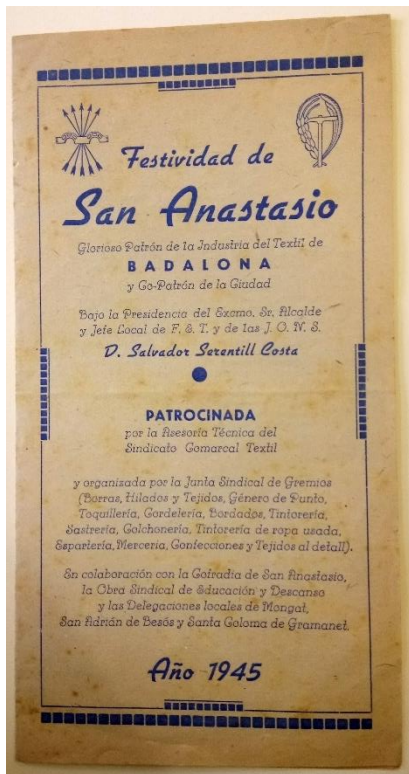
1942

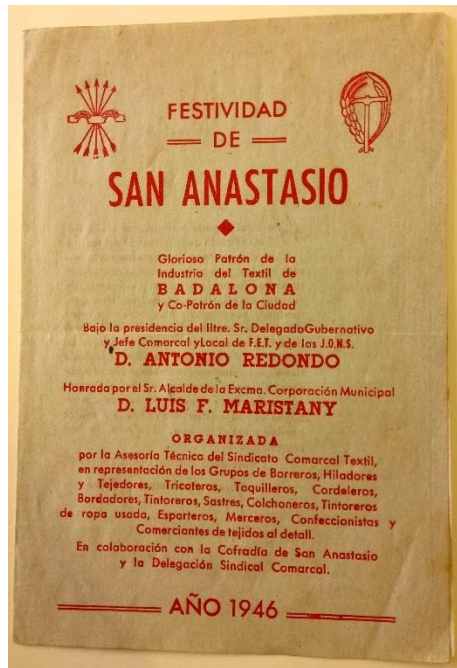
1944

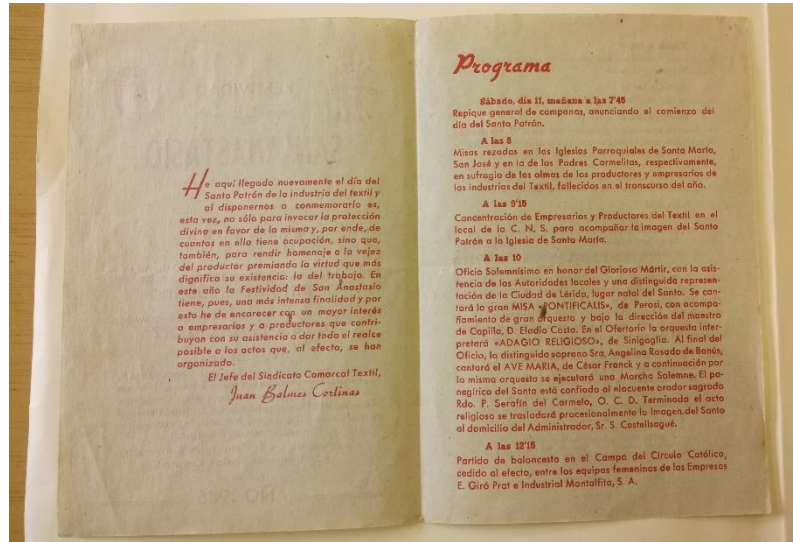
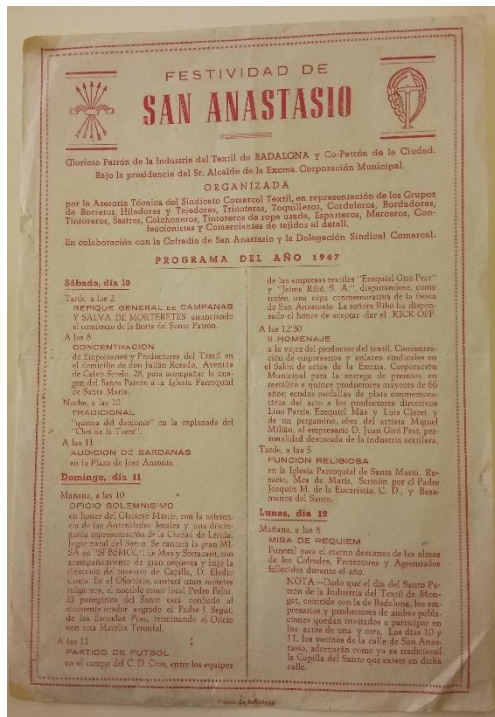
1945

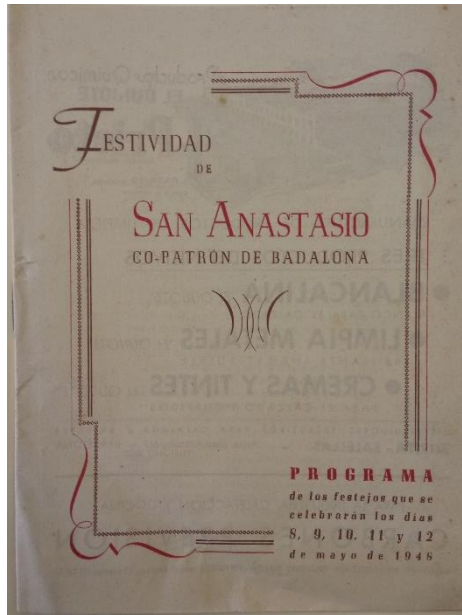
1946

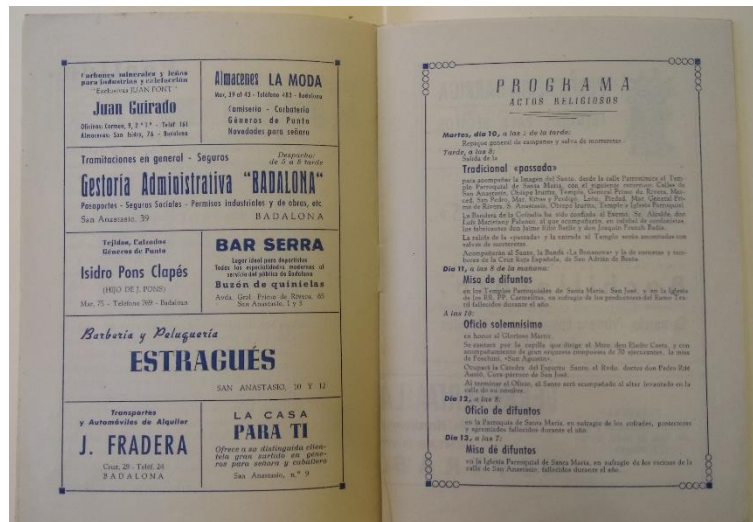
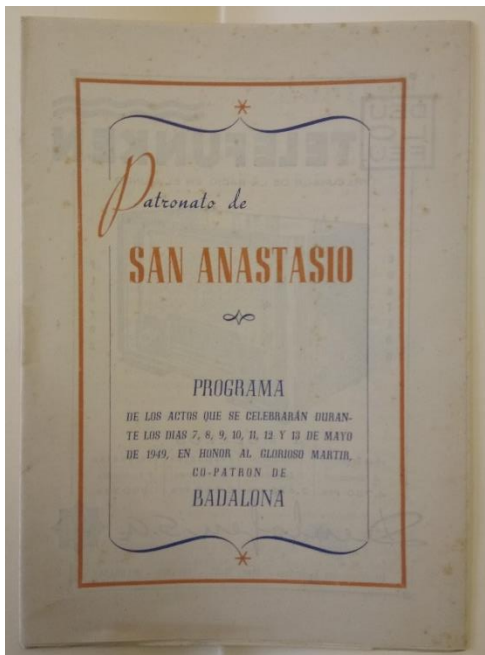
1947

1948

1949

1950

ARTÍCULOS PARA REGALOS

PATRONATO DE SAN ANASTASIO
BADALONA

PROGRAMA
DE LOS FESTEJOS QUE EN HONOR A
SAN ANASTASIO
CO-PATRÓN
de la Ciudad de Badalona,
se celebrarán los días 7 al 14 de Mayo de 1950.

Perfumería **GARRIGA**

ARTÍCULOS PARA REGALOS

GRAL. PRIMO DE RIVERA, 21 - BADALONA

CONCESION *Ford* OFICIAL

Bolsa del Automóvil

OFERTAS Y DEMANDAS
Coches-Camiones
Motores industriales.
gasolina y Diesel

AVDA. GRAL. PRIMO DE RIVERA, 66/68 - TELÉF. 58 - BADALONA

<p>El Relampago FABRICA DE JUGUETS ARTIFICIALES Y CORRETES GRANDESCION Manuel Estrella Berpa Aving. 21 (dreta Meridiana) Teléfono 23 94 13 - Badalona</p>	<p>CICLOS PARLADÉ DE JOSE GIBERT Representaciones de todos clases fonógrafos y repertorio Avda. Gral. Primo de Rivera, 72 BADALONA</p>
---	--

Programa

ACTOS RELIGIOSOS

Lunes, día 8
A LAS 7
Misa de Abolición en la Iglesia Parroquial de Santa María, en el sagrario de las viviendas de la calle de San Anastasio. **Relaciones durante el día.**

Miércoles, día 10
TARDE, A LAS 2
Raposo general de campanas y salva de mortajas.

A LAS 8
Salma procesión, para acompañar la Imagen del Santo, desde la calle Parroquial al Templo Parroquial de Santa María, con el siguiente cortejo: **Cofres de San Anastasio, Cofre Intra, Templo, Genesal Primo de Rivera, Merced S. Pedro, Mar Ribes y Ferrig, Luis Ferrig, Mar General Primo de Rivera, San Anastasio, Cofre Intra y Templo.**
La Bandera de la Cofradía, ha sido confitada al «Club Badalonesi», que ha designado presidente a su presidente don José Gironda y don Eusebio Serra.
Al llegar al Templo habrá benedicción al Santo y canto de los Coros.

Jueves, día 11
MAÑANA, A LAS 8
Misa de Abolición, en los Templos Parroquiales de Santa María y de San José y en la Iglesia de san Eud. Carretera de San Eud., en sagrario de los productores del ramo Textil fabricados durante el día.

A LAS 10
Relecciones Cofre en honor al Glorioso Martín.
Sera cantada la Misa «Incorpus Messis» de Perot, por la Capilla que dirige el Mm. don Eud. Costa, con acompañamiento de gran orquesta.
Compara la catedral del Espiritu Santo al May Hete Dr. D. Emilio Segura, Canonge Magisteral de la Catedral de Barcelona.

1951

PATRONATO DE SAN ANASTASIO
BADALONA

PROGRAMA
de los Festejos que en honor a

SAN ANASTASIO
CO-PATRÓN
de la ciudad de Badalona
se celebrarán los días

5 al 14 de mayo de 1951

DEMÁS FESTEJOS

Sábado, día 5
TARDE, a las 8:
Inauguración de la EXPOSICIÓN DE PINTURAS del «Grupo Badalonesi. Bellas Artes» en el vendubio de la lefrería Local del Movimiento.

Domingo, día 6
MAÑANA, a las 11:
Inauguración de la II EXPOSICIÓN DE ROSAS presentada por la Sección «Amigos de las Rosas» del Patronato de San Anastasio, en el local del antiguo café Vidal, cuya sala está adornada por la casa Terradas.

A las 12: **CONFERENCIA,** en la Sala-Biblioteca de la «Casa de Pensiones para la Vejez y de Abuelos», a cargo del Dr. don José de C. Serra Rafala, sobre el tema «Las excavaciones de Badalona y las de San Pedro del Vaticano».

Martes, día 8
NOCHE, a las 10.30:
CONCIERTO por la «Orquesta de Cámara de Badalona» en la sala del «Círculo Artístico Español», con la colaboración de la soprano dona Angalina Rodado de Bares y bajo la dirección del Maestro don Enrique Riba, bajo el siguiente:

PROGRAMA: 1. — **Concierto Opus n.º 8 de ARNOLD SCHUBERT.** — Concierto en G Mayor de ANTONIO VIVALDI. — El Monte, «Música Mayor» de JULIO MASSENET. — Dos Fiestas, «de día con gaites y cante», de CARLOS SI. — VERNIS — Tema «San Eud.» de GIACOMO PUCCINI.

Miércoles, día 9
TARDE, a las 6: **Festival Escolar,** en la «Casa de Pensiones para la Vejez y de Abuelos» con reparto de las premios del Certamen Infantil convocado.

NOCHE, a las 10.30:
SESION CINEMATOGRAFICA SELECTA DE «REVISTA DE BADALONA» en el Cine Vercosa, proyectándose la película «UNA HORA EN SU VIDA» (Pena, Comonente y compañeros).

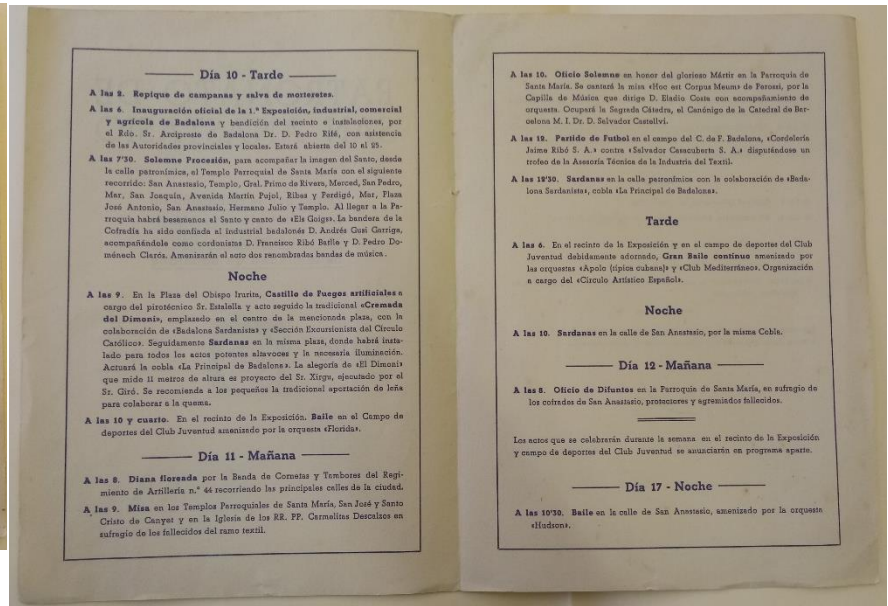
Jueves, día 10
NOCHE, a las 10: En la Plaza del Obispo Intra, **CASTILLO DE FUEGOS ARTIFICIALES** dispuesto por el patronato Sr. Estrada, y, asoc. regalo, la tradicional «CREMADA DEL DIMONI» el cual estará empesado en el lugar de su origen desde el amanecer de dicho día. Ha sido proyectado por don Miguel Xirgu Subiza y realizado por don Francisco Ceballos.

Colaborará en serie tradicional Intra la Entidad «Badalona Sarda-mista» y la «Sección Excursionista del Círculo Castrejo».

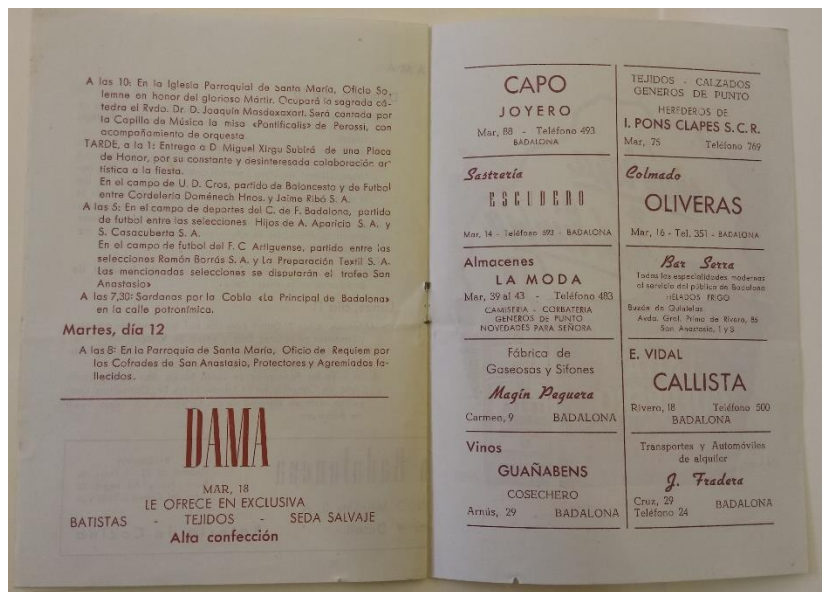
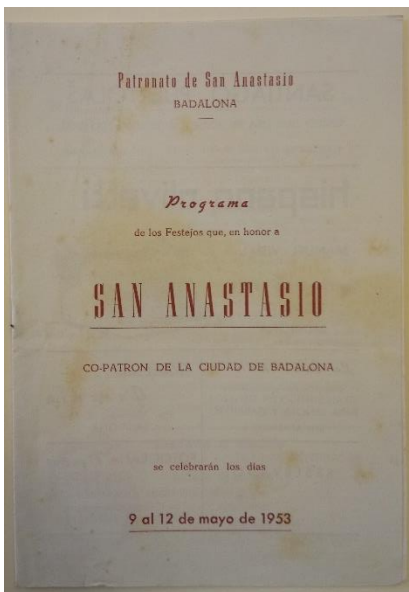
A las 11: «**Ballada de Sardenya,** en la misma Plaza del Obispo Intra, Cofra «La Principal de Badalona».

<p>BADALONA, Mar. 44 - Teléfonos 39 y 400 Gral. Primo de Rivera, 15 y 17 Teléfono 517</p>	<p>Ferretería La Badalonesa HIJO DE HERMENEGILDO MARSAL, S. A.</p>	<p>BARCELONA, Hospital, 29-21 - S. Pablo, 46 Avda. Puerta del Angel, 25 Julia de Comercio, 29-27 y 26</p>
<p>Neveras GLACIAL Ventas al Mayor y Detail Batería de Cocina</p>		

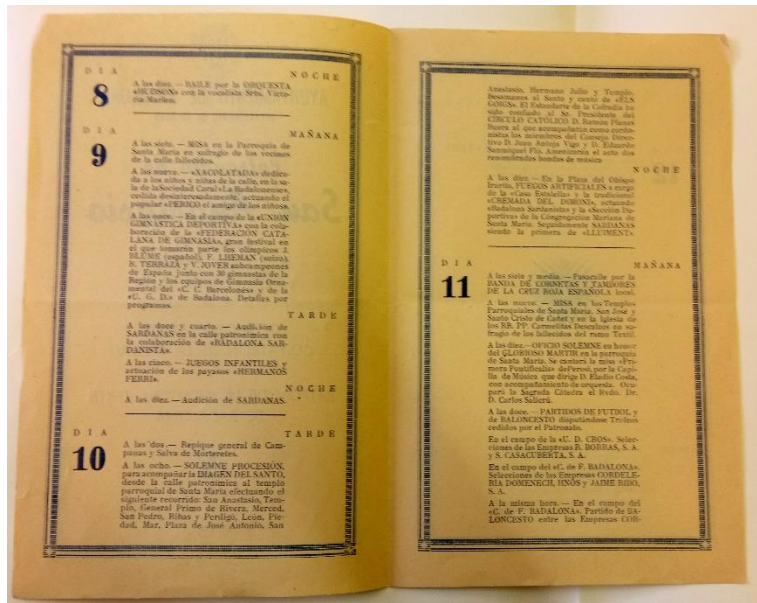
1952

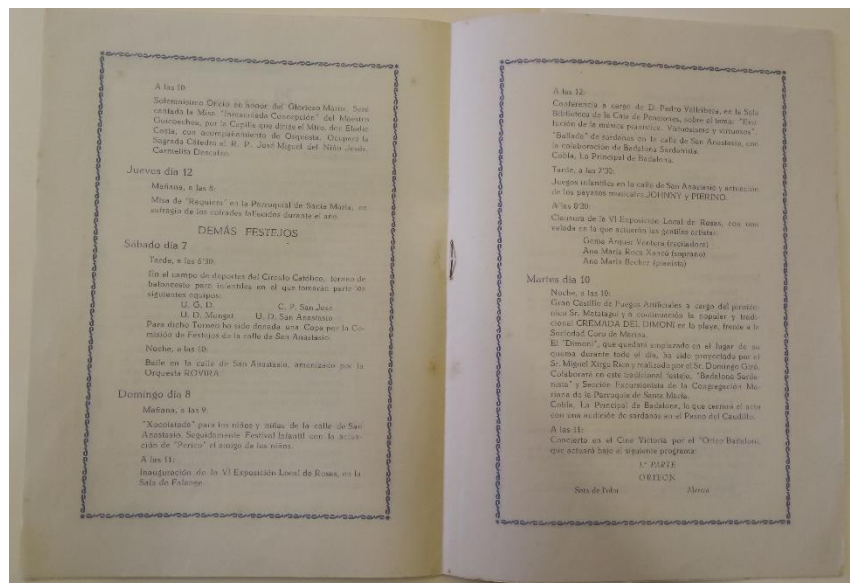
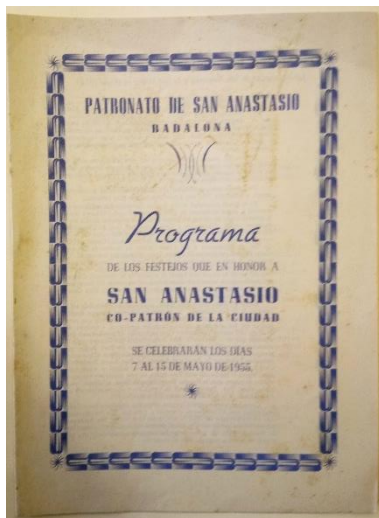
1953

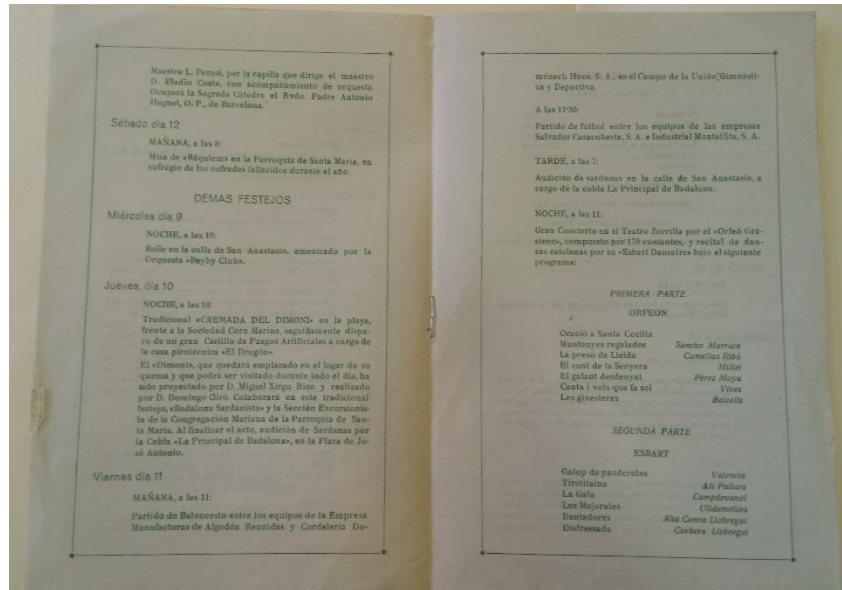
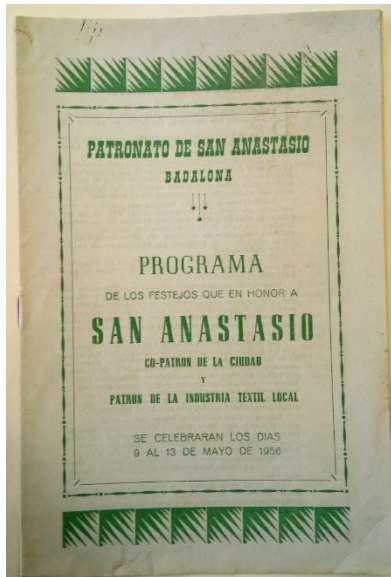
1954

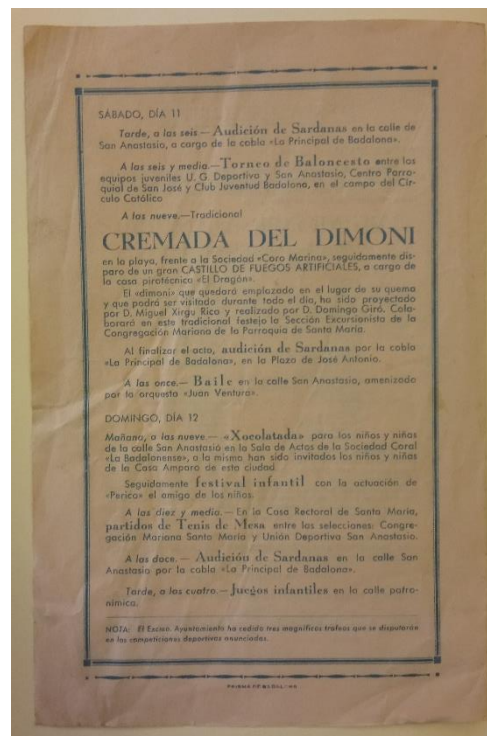
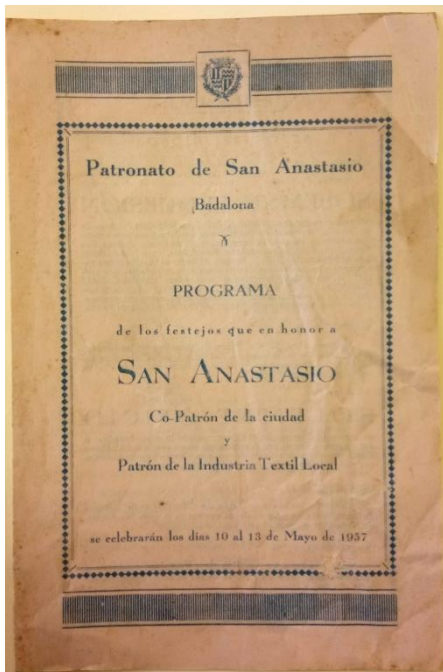
1955

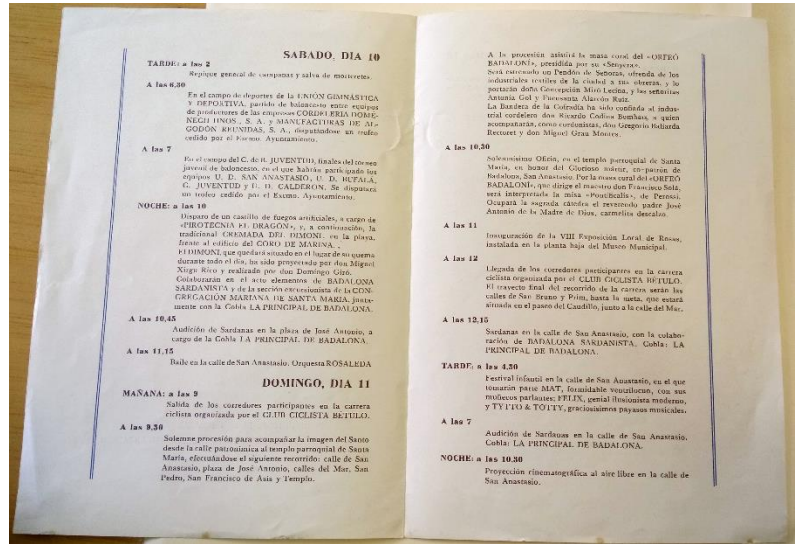
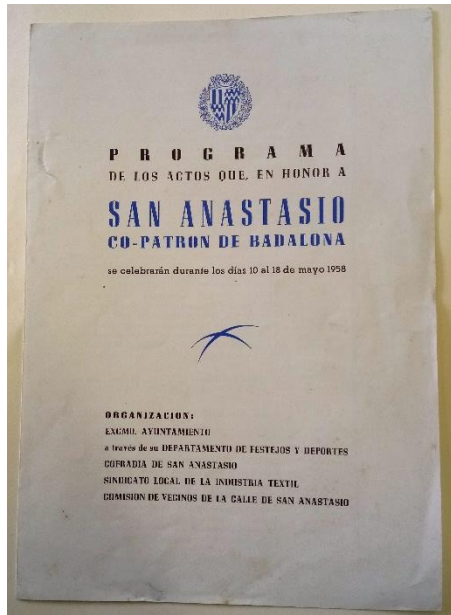
1956

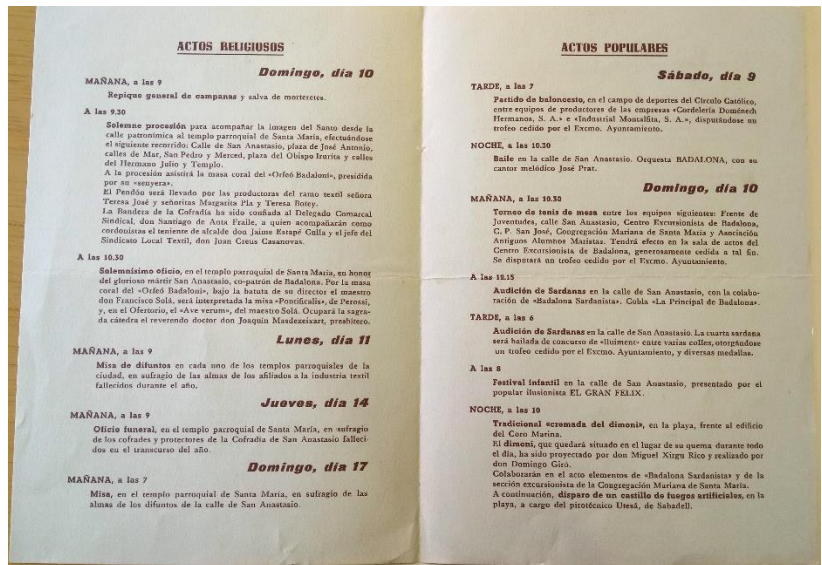
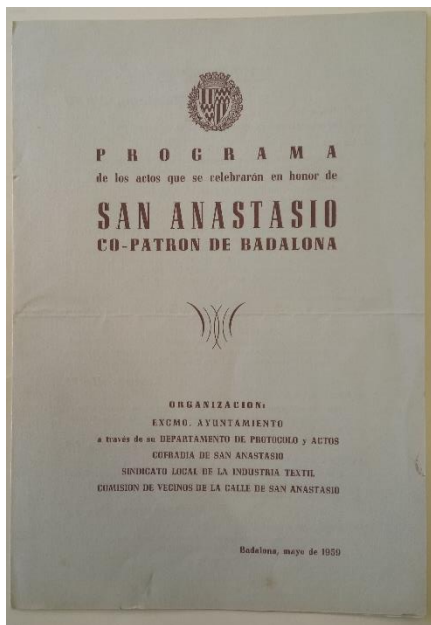
1957

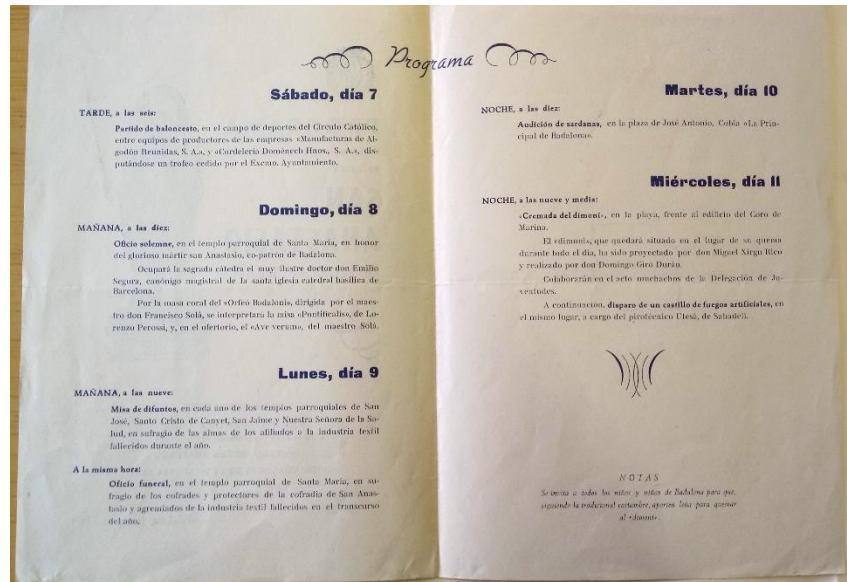
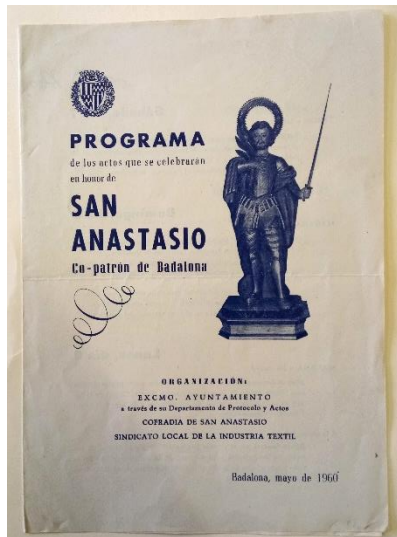
1958

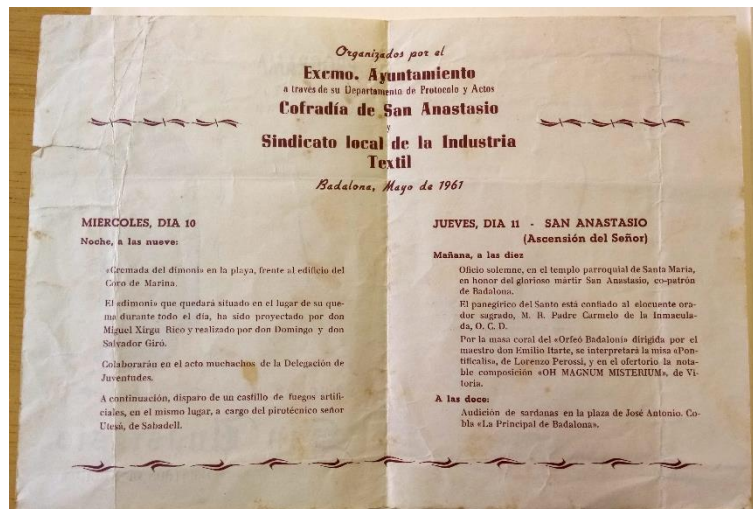
1959

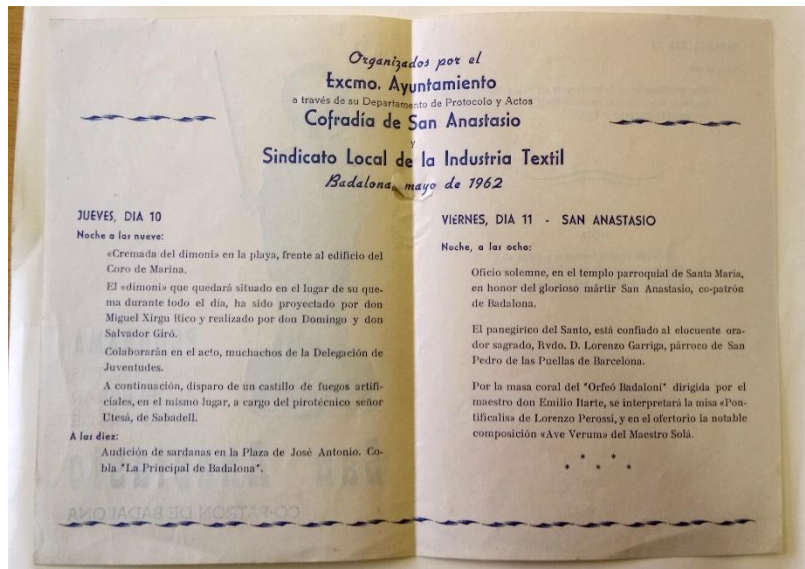
1960

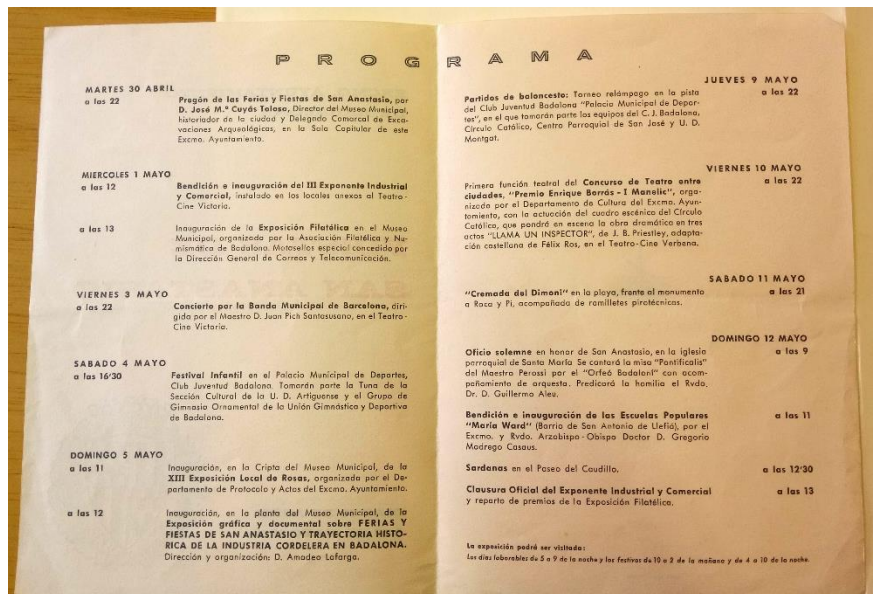
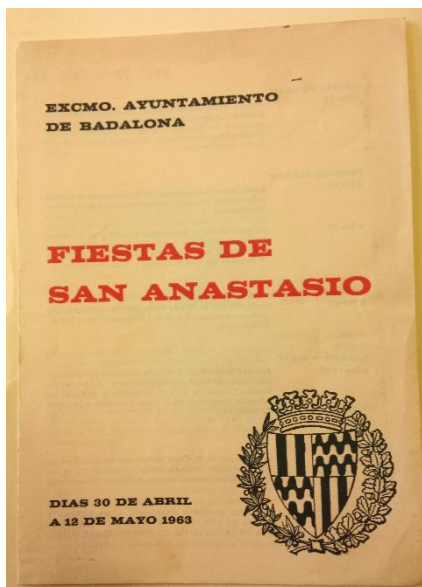
1961

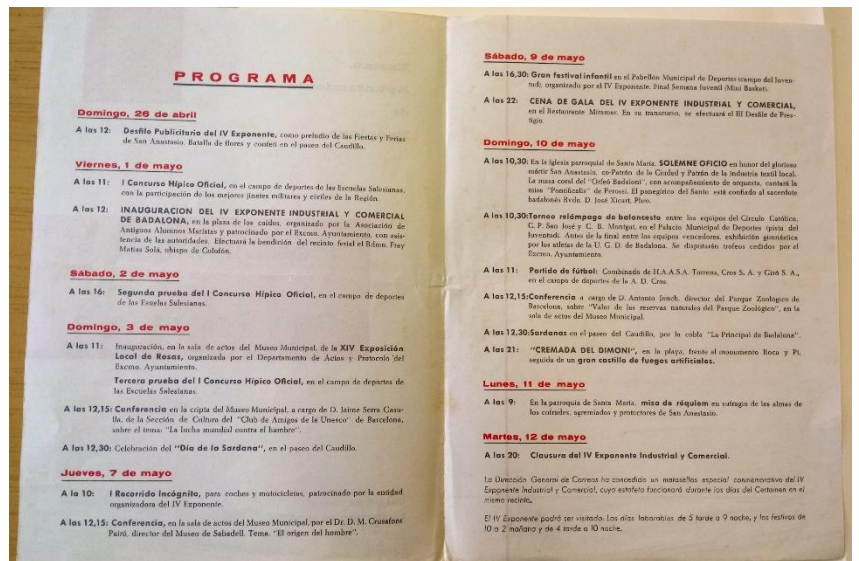
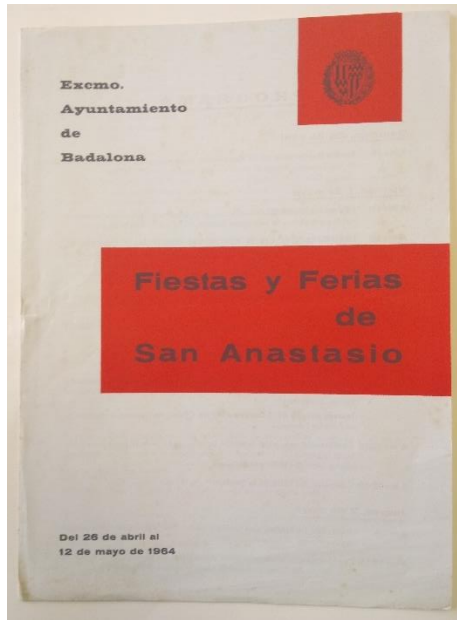
1962

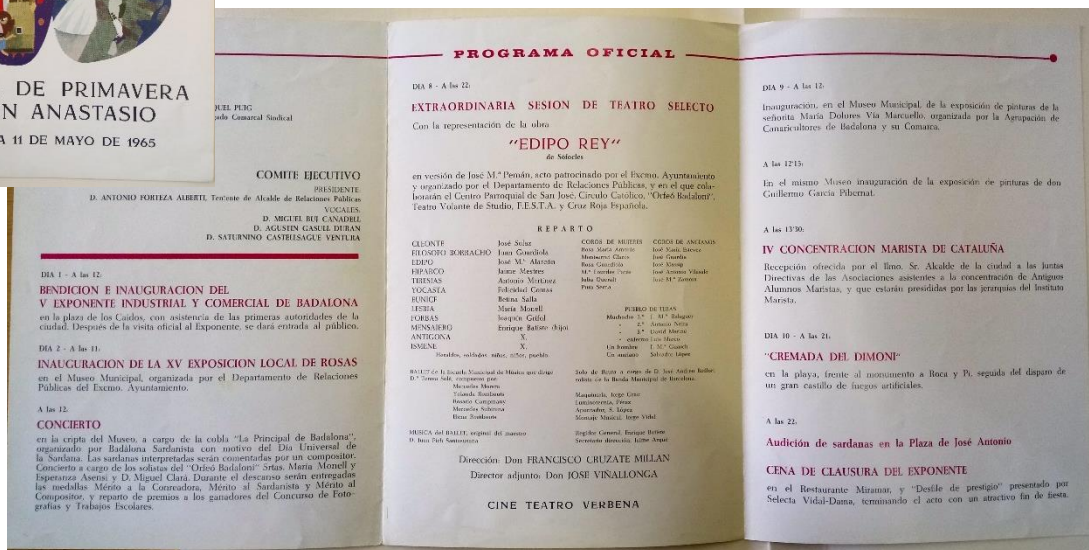
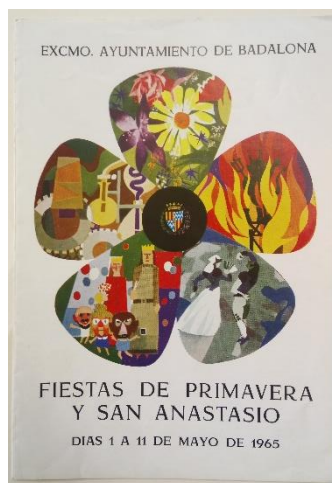
1963

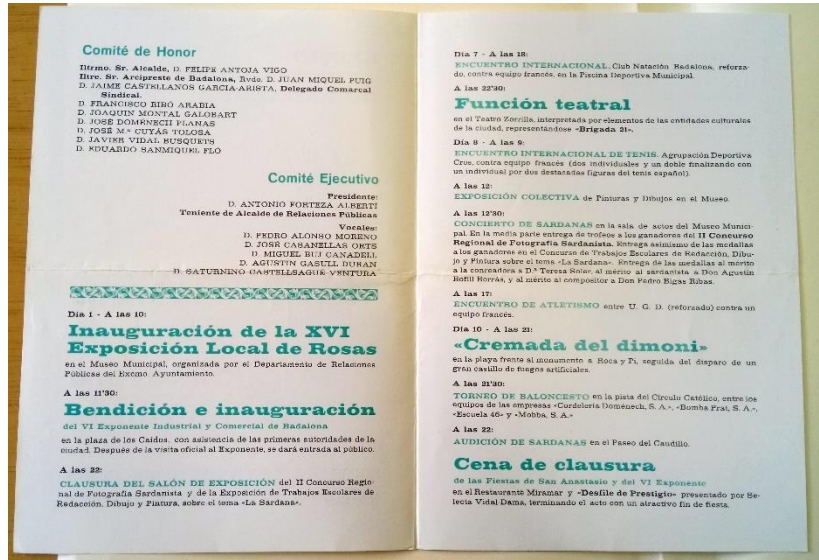
1964

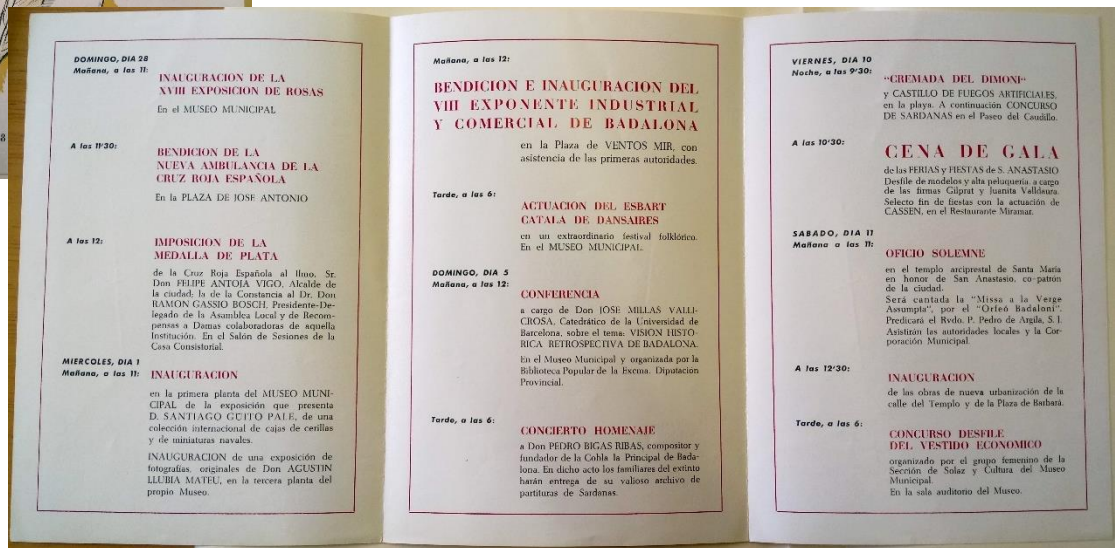
1965

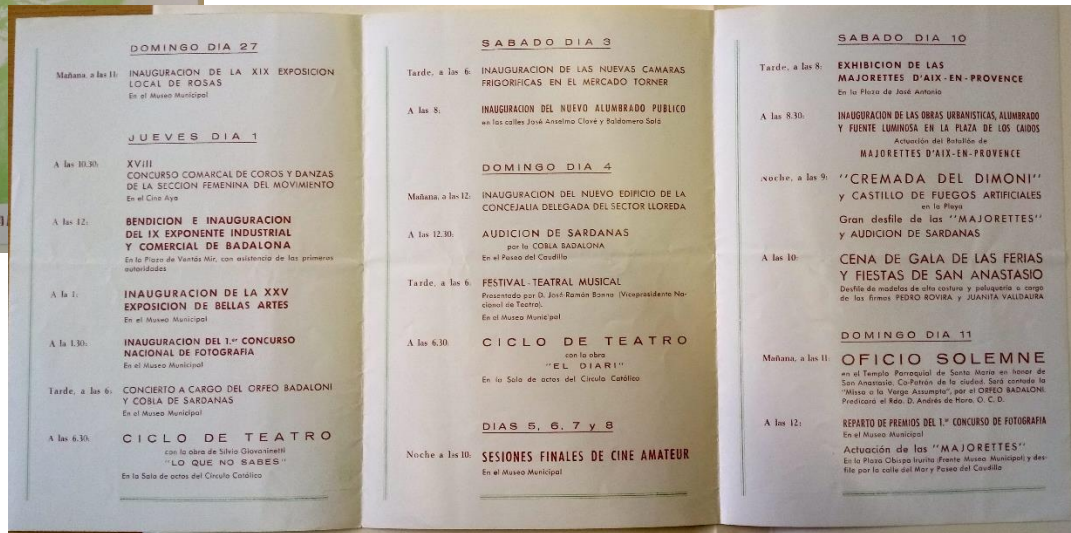
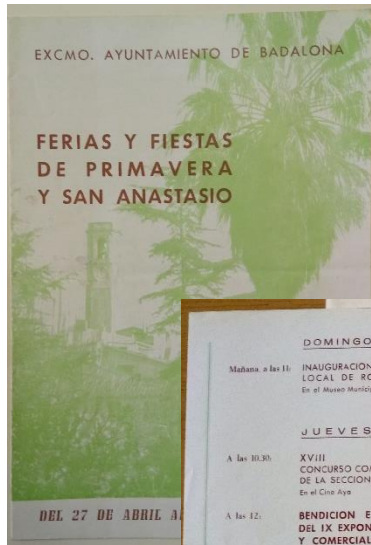
1966

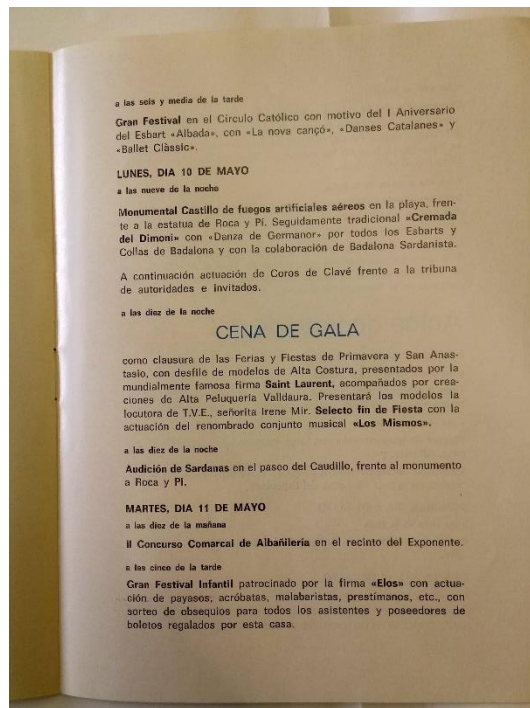
1968

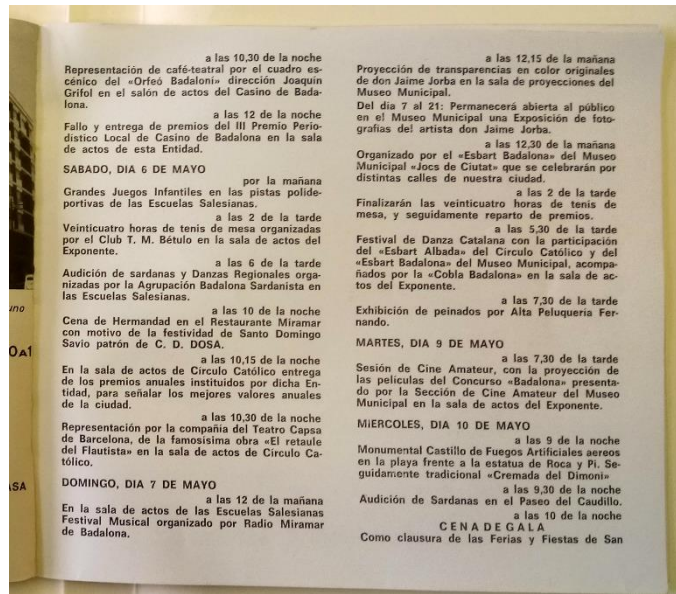
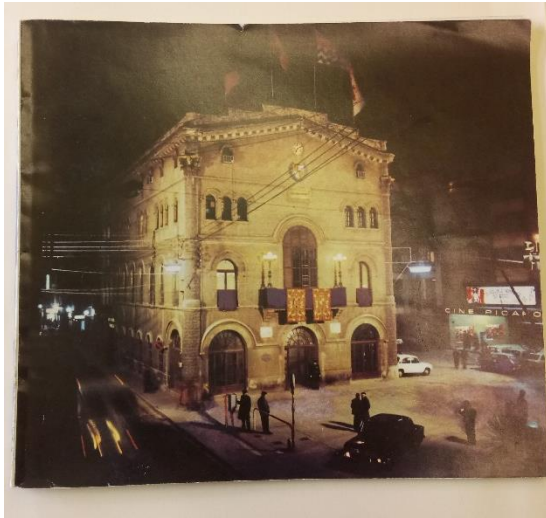
1969

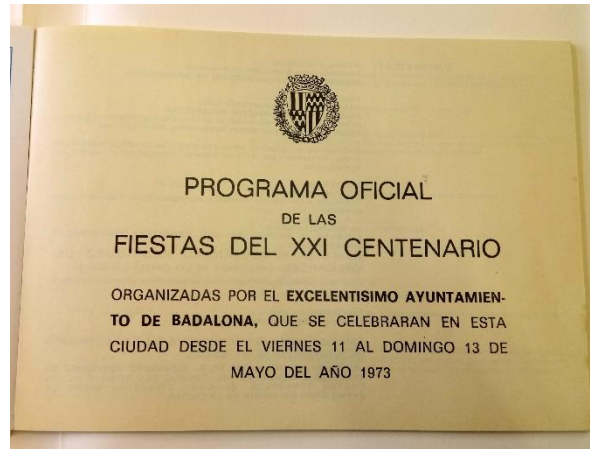
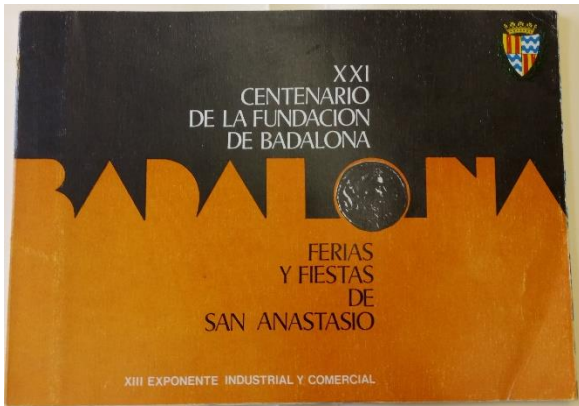
1971

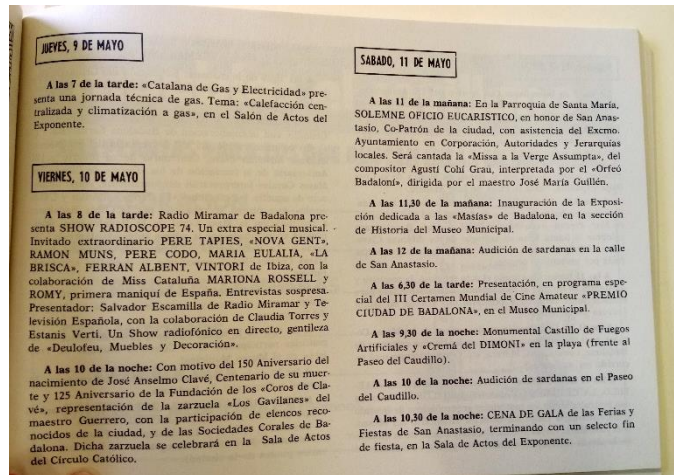
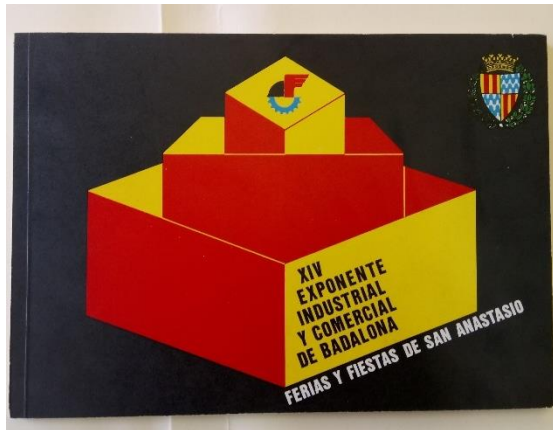
1972

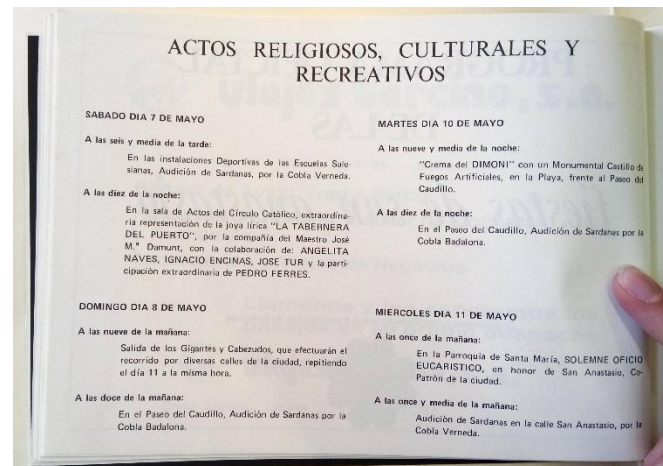
1973

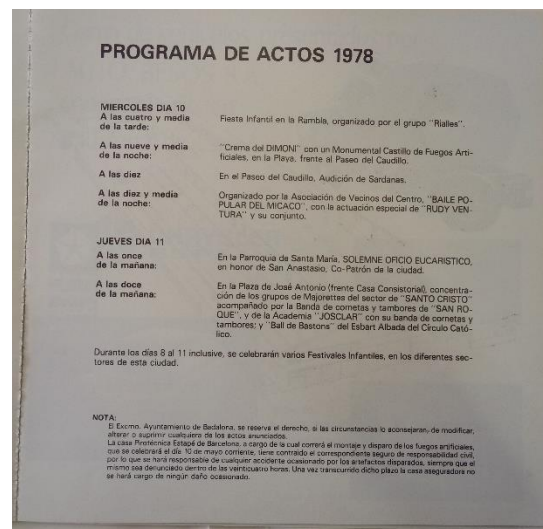
1974

1977

1978

Annex 4. Cartell Dimonis

75^è ANIVERSARI DE LA CREMADA DEL DIMONI FESTES DE MAIG Badalona 2015

LA CREMADA DEL DIMONI (1940-2015)

enguany es commemora el 75è aniversari de la primera Cremada del Dimoni, que concretament va ser el dia 11 de maig del 1940. El 1940, l'historiador badaloní Josep Maria Cuyàs i Tolosa i els administradors de la Confraria de Sant Anastasi, creen una nova tradició, que té una excusa històrica que prové de la transcripció del *Català de Sastra*, del baró de Maldà, una mena de diari on es reflecteixen els costums de la vida quotidiana de Badalona i d'altres poblacions. Al llarg d'aquests anys, la Cremada del Dimoni s'ha consolidat com una festa popular multitudinària, que enorgulleix la nostra badalonitat i singularitza la nostra festa.

En aquest cartell hi trobareu fotografies dels dimonis que s'han cremat a Badalona, ja sigui de la maqueta o bé de la figura tal com va cremar. Al peu de fotografia hi ha el nom del dissenyador i l'any que es va cremar.

Els constructors que al llarg d'aquests anys han donat forma al disseny del dimoni han estat: Francesc de Paula Giró Prat i Jaume Ribó Arenas (1940 a 1943), Francesc de Paula Giró Prat (1945 a 1948), Domènec Giró Duran (1949 a 1989), Emili Butó Riba (1990 a 1993), Tero Guzmán González (1994 a 2005) i Ramon de los Heros Manchado (a partir del 2006).

Jaume Ribó Arenas 1940

Francesc de Paula Giró Prat 1947

Miquel Xirgu Subirà 1949

Miquel Xirgu Subirà 1950

Miquel Xirgu Subirà 1951

Domènec Giró Miquel Xirgu 1952

Miquel Xirgu Subirà 1953

Miquel Xirgu Subirà 1954

Miquel Xirgu Rico 1955

Miquel Xirgu Rico 1956

Miquel Xirgu Rico 1957

Miquel Xirgu Rico 1958

Miquel Xirgu Rico 1959

Miquel Xirgu Rico 1960

Miquel Xirgu Rico 1961

Miquel Xirgu Rico 1962

Miquel Xirgu Rico 1963

Miquel Xirgu Rico 1964

Miquel Xirgu Rico 1965

Miquel Xirgu Rico 1966

Miquel Xirgu Rico 1967

Miquel Xirgu Rico 1968

Miquel Xirgu Rico 1969

Miquel Xirgu Rico 1970

Miquel Xirgu Rico 1971

Miquel Xirgu Rico 1972

Vicente Tortosa Biosca 1973

Miquel Xirgu Rico 1974

Miquel Xirgu Rico 1975

Roser Coronel Melero 1976

Rosa Maria Berba 1977

Miquel Xirgu Rico 1978

Joan Mayné Amat 1979

Escola Pau Gargallo 1980

Miquel Xirgu Rico 1981

Concurs juvenil 1982

Concurs juvenil 1983

Concurs juvenil 1984

Miquel Xirgu Rico 1985

Miquel Xirgu Rico 1986

Miquel Xirgu Rico 1987

Miquel Xirgu Rico 1988

Miquel Xirgu Rico 1989

Miquel Xirgu Rico 1990

Miquel Xirgu Rico 1991

Miquel Xirgu Rico 1992

Miquel Xirgu Rico 1993

Miquel Xirgu Rico 1994

Miquel Xirgu Rico 1995

Miquel Xirgu Rico 1996

Miquel Xirgu Rico 1997

Miquel Xirgu Rico 1998

Àgata Gil Capeta 1999

Josep i Clàudia Nuño Rodríguez 2000

Sebastià Brosa González 2001

Maria Pons Calvet i Matilde Lilia Gilfo 2002

Anna Maria Cubero Rodríguez 2003

Lluis Sempere Julián 2004

Paula Bosch Barbrina 2005

Ferran Hidalgo Serra 2006

Joaquín Cañizares Sánchez 2007

Albert Navarro Casado 2008

Rubén Muntañá Ros 2009

Marcel Rubio Juliana 2010

Xavier Martín Sancho 2011

Ramon Carreté Sansa 2012

Raquel Riera Baldo 2013

Ángel Martín Montoya 2014

Carles Carreras Serra 2015

Annex 5. Versos satírics de l'Acte Sacramental

Versos satírics de l'acte Sacramental del 2012:³⁸

Badalonins calceu-vos
 que això pot anar per llarg
 els diables no acabarem mai
 de criticar a qui s'ha de criticar
 Que si en Rajoy, que si la Merkel
 que si els peatges, que si la crisi
 que si l'Albiol, que si els banquers
 i anar retallant, això ja és vici!

Diable sóc diable seré
 i al judici final me'ls trobaré
 (...)
 Aquí, com a les falles de València
 Els que manen no volen ser criticats
 Volen un dimoni descafeïnat i simpàtic
 Que no pas un que mostri les veritats
 El nostre amo i senyor és dolent
 és lleig, fa pudor i fot crits

potser els que ara manen
 que no s'hi volen veure reflectits!
 Diables sóc, diable seré
 i aquest dimoni em sembla que no salvaré
 (...)
 Amb l'excusa de la crisi
 una tisorada letal s'han empescat
 i a Badalona Comunicació
 molta gent han acomiadat.

Com que la informació és poder,
 els qui manen tenen por
 que s'expliqui la veritat
 i el poble tingui una opinió.

Diable sóc, Diable seré
 I els mitjans de comunicació públics
 sempre defensaré

³⁸ Tot Badalona (10 maig 2012). *Versots 2012 del Acte Sacramental*. Recuperat de <https://www.facebook.com/tot.badalona/posts/440574605952762>

Versos satírics de l'Acte Sacramental del 2005:³⁹

Quina joventut aquesta”

– remuga la gent gran

“ensenyen calces i calçotets pel darrera i pel davant”

La roba ha estat sempre un símbol de rebelia

o ja no s'enrecorden quan dels texans se'n parlava a l'homilia!!!!

Ens agraden els pircings, les arrecades i l'MP3

i qui es posi en contra que no ens busqui per res!!!

Diables som, diables serem

i els pantalons arrossegarem!!!

I parlant de colors... el verd-i-negre sí que mola

enguany la penya guanya i està d'enhonabona!

75 anys fent bàsquet i trampera

però què passa amb la ciutat europea!

Tenim els botiguers tan enfurismats que fins i tot volen ser candidats!!!

Diable sóc, diable seré

i el 2007 a qui votaré???

“El amarillo es el tuyo”

doncs no t'equivoquis de color

perquè una confusió dins el partit

et pot deixar descolorit!!

Ai, Maite, Duran i Tortajada esteu ben apanyats

amb aquesta colla d'eixelebrats

Diable sóc diable seré

i a la tusa un pet em tiraré!!!

“La ministra Trujillo la vida ens ha solucionat,

amb la promoció de vivendes de 30 metres quadrat!!

Després de l'especulació del barri de mar, entafonaran els joves dins d'un forat!!

Diu que lo important no és la quantitat....

però posats a escollir... prefereixo la dignitat!!!!!!

Diable soc, diable seré

i a l'infern habitaré!!!!!!

³⁹ Badalona bitàcola (10 maig 2005). *L'Acte Sacramental dels Diables de Badalona*. Recuperat de http://www2.udg.edu/biblioteca/Comcitardocuments/tabid/23146/language/ca-ES/Default.aspx#pagines_web